Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 240. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 2-го ЛИСТОПАДА 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, NOVEMBER 2, 1977 No. 240. VOL. LXXXIV.

Нова виставка в Українському Музеї в Ню Йорку викликає подив відвідувачів

Ню Йорк, Н.Й. (В. Л-ць). — Виставку в Українському Музеї п. з. „Традиційні мотиви в українській вишивці і тканинах", яку опікуни Музею — Союз Українок Америки і дирекція під керівництвом пані Олександри Різник відкрили минулої суботи, 29-го жовтня ц.р., а для запрошених гостей і журналістів в п'ятницю, 28-го жовтня, на передодні офіційного відкриття, можна оправдано назвати святом тканин, а виставлені експонати мистецтвом неперевершеної краси. Тканини тут найрізноманітніші — жіночі костюми з Тернопільщини, Київщини, Буковини, вишивки (блюзки, запаски, пояси, сорочки) з усіх областей України, переважно XIX і початку XX сторіччя, інші роди одягів, як постоли, вишивані, або гаптовані пояси, чоловічі одяги з Бойківщини, Гуцульщини, довгі жіночі одяги з Буковини, справжні гуцульські кожушки-накидки з Микуличин на Івано-Франківщині, лемківські жіночі одяги початків XX сторіччя. Виставка включає понад 80 вишиваних і тканих предметів домашнього вжитку, як також багато народних одягів.

В колекції вражає розманістність техніки, орнаменту, кольорів вишивки, а насамперед жіночі і чоловічі сорочки, прекрасні запаски тощо. Всі експонати розміщені в окремих скляних трикутниках, що їх виготовив Володимир Папуга з матеріялу, закупленого Союзом Українок Америки, і це робить неабияке враження на відвідувачів.

Коротеньку зустріч запрошеної публіки, серед якої були поети, письменники, політичні і суспільно-громадські діячі, науковці, журналісти і люди багатьох інших професій, — відкрила у конферанційній залі Дому УККА-СУА директор Українського Музею Марійка Шуст, подякувала усім тим, які трудились, чи, як вона висловилась, „і навіть тут ночували", щоб тільки виставка була готова до відкриття. Пані О. Різник вітала гостей англійською мовою, вибачалась за недотягнення, просила вступати в члени Українського Музею, бо дальше існування цієї корисної і потрібної інституції, яка зберігає скарби української культури, залежатиме від всебічної піддержки українського громадянства. Коротко вітав управу Музею мгр Іван Базарко, екзекутивний директор УККА. До диспозиції присутніх була також кураторка Музею, пані Оксана Грабович, яку, цілком слушно, всі вважають душею не тільки цієї, але усіх виставок. Серед приявних (Закінчення на стор. 5-ій)

На виставці: „Традиційні мотиви в українській вишивці і тканинах" в Українському Музеї в Ню Йорку.

Виставкою образів З. Онишкевича відкрито в Ню Йорку домівку ОМУА

Ню Йорк. (і. к-н). — У неділю, 30 жовтня ц.р., відкрито тут у будинку Визвольного Фронту, 136 2-га евеню, — нову власну домівку Об'єднання мистців-українців в Америці, при чому три спеціяльно для виставок пристосовані залі були заповнені новим показом мистецького дорібку арт.-маляра Зенона Онишкевича. Два колишні спільники ОМУА — Літературно-мистецький Клюб і Музичний Інститут ім. Лисенка, які раніше мали спільну домівку, дістали окремі приміщення також у тому самому будинку.

Офіційне відкриття започаткував мгр Іван Винник, господар того дому, підкресливши, що господарям залежить на тому, щоб в їх новому будинку приміщувались установи, які збагачують українську культуру. Парох церкви св. Юра о. д-р В. Гавліч, ЧСВВ, поблагословив домівку, висловивши свій подив і признання для діяльности ОМУА. З черги голова ОМУА скульптор М. Черешньовський сказав коротко про безперервне діяння ОМУА, що зосереджує образотворчих мистців,— а мгр Іван Базарко, директор Централі УККА, гратулював Об'єднанню мистців, як організації, що входить в систему УККА. Автор виставки Зенон Онишкевич обмежився тільки до ствердження, що за нього промовляють його образи.

Виставка охоплює 77 експонатів — рисунків, акварель і олїів. Зенон Онишкевич цим разом відбіг дещо від свого давнішого мистецького шляху — переставши бути тільки акварелістом і добавивши до своїх образів більше кольорів. Будучи чи-не найкращим сучасним українським портретистом — цим разом знову два його портрети — його Мами і молодої дівчини — належать до найкращих з усіх експонатів. Увагу притягає найбільший розмірами образ — „Розп'яття Христа— — нова тематика мистця. Краєвиди, квіти, овочі, здебільша невеликі розмірами, у прикметному для того мистця лагідному кольориті, але й більш, як на попередніх його виставках, барвисті, потверджували, що З. Онишкевич — реаліст на межі імпресіонізму, з тонким вичуттям естета. Тому вся ця виставка — погідна, надзвичайно вирівняна, але й багата. Найбільшою хибою виставки є відсутність хоч би скромного каталогу: сам мистець теж не міг сказати, скільки там рисунків, скільки акварель та скільки олій, які, до речі, мальовані тонкою верствою і делікатними мазками, мало відрізнаюючись від акварель. На відкриття виставки прибув теж гурт видатних сучасних українських мистців — П. Холодний, Л. Гуцалюк, Б. Певний, С. Гординський, В. Вороневич, Б. Савчук і ін. Дружина і Мати мистця приймали численних гостей скромною закускою. —

СПРАВА СОВЄТСЬКОГО ШАНТАЖУ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКОГО ДИПЛОМАТА УКРАЇНСЬКОГО РОДУ ВИКЛИКАЛА ГОСТРУ РЕАКЦІЮ

В дні 11-го листопада 1971-го року тодішній асистент державного секретаря Джон Ричардсон (зправа) вручив К. Варварову (зліва) почесну нагороду — медалю і грамоту Державного департаменту за високі заслуги п. Варварова для досягнення окремих цілей ЗСА в їх закордонній політиці. Того ж року п. Варварів був підвищений в ранзі і призначений заступником директора для справ ЮНЕСКО в Бюрі міжнародних організацій Державного департаменту. На фото (посередині) — дружина, п-і Л. Варварів і дочка Ірина.

Вашінгтон. — Протягом минулого кінця тижня американська преса, телебачення і радіо — як це вже коротко подано в попередньому виданні „Свободи" — обширно інформували про гострий протест амбасади ЗСА у Москві з приводу шантажу працівників КҐБ, зверненого проти Константина Варварова, американського дипломата українського роду, якого члени совєтської тайної поліції старалися змусити працювати для розвідки Совєтського Союзу. Американський амбасадор Малколм Тун запротестував до совєтського міністерства закордонних справ ще 19-го жовтня, тобто, кілька днів після того, як працівники КҐБ серед ночі вдерлися до готелевої кімнати Константина Варварова у Тбілісі, Грузія, де він перебував на нарадах ЮНЕСКО, Організації Об'єднаних Націй в питаннях освіти, науки і культури, і закидаючи йому співпрацю з нацистами під час Другої світової війни, старалися змусити його передавати совєтським розвідчим чинникам інформації про американських дипломатів у різних амбасадах ЗСА.

Американський протест оприлюднено в суботу, 29-го жовтня, після того як совєтське пресове аґентство „Новості" вже після влому до кімнати Константина Варварова і після реакції амбасади ЗСА розповсюднило твердження, заперечене Варваровим, що згаданий дипломат служив у поліційному відділі, який у Рівні, на Волині, брав участь у „масових вбивствах совєтських громадян і переводив каральні акції проти партизанів" та що Варварів після Другої світової війни нібито працював для розвідчих аґенції Британії і ЗСА, вербуючи людей „для шпигунської і підривної діяльности в СССР".

Газета „Ню Йорк Таймс" у своєму виданні з неділі, 30-го жовтня, помістила довшу вістку свого кореспондента у Москві, Дейвида Шіплера, в якій зреферовано спробу працівників КҐБ шантажувати Константина Варварова та гострий протест амбасади ЗСА. Згідно з вісткою, в ночі 16-го жовтня до готелевої кімнати Варварова в Тбілісі насильно вдерся працівник КҐБ, який назвав себе „Іваном Івановичем" і не зважаючи на протести Варварова, який кількакратно вказував, що прибув до СССР на запрошення совєтського уряду як американський дипломат, погрожував, що оприлюднить „інкримінуючі інформації" про Варварова, якщо той не погодиться співпрацювати зі совєтською розвідкою. „Іван Іванович" та інший працівник КҐБ показали американському дипломатові течку з різними документами, між ними нібито лист покійного батька Варварова, в якому батько „підтверджував" співпрацю сина з нацистами, але Константин Варварів зразу ствердив, що цей лист є фальшивкою — зазначено в протесті амбасади ЗСА. В цьому протесті амбасадор Малколм Тун писав, що „амбасада ЗСА гостро протестує проти цього дуже провокативного і недопустимого трактування американського дипломата, що являється явним порушенням Віденських Домовлень неприпустимим зловживанням норм поведінки, яка повинна стосуватися відносин між нашими двома державами". Амбасадор Тун вказував, що такі випадки можуть тільки перешкодити поліпшенню зв'язків між ЗСА і СССР і закликав совєтський уряд покликати до відповідальности винуватих за влом до кімнати Константина Варварова.

„Ню Йорк Таймс" теж помістив інтерв'ю з Варваровим, який тепер служить у Парижі, як представник Державного департаменту до ЮНЕСКО, у якому Константин Варварів категорично заперечив закиди совєтського пресового аґентства „Новості" і заявив, що коли він сказав „Іванові Івановичеві", що закиди фальшиві, то той КҐБ-іст сказав, що „це неважливо чи вони правдиві чи ні, бо ми можемо представити свідків і письмові свідчення під присягою" і погрожував, що якщо Варварів скаже комусь про їхню розмову, то йому, Варварові, може статися „щось неприємного", а якщо буде співпрацювати, то одержить „фінансову винагороду".

Згадана газета теж помістила короткий життєпис Константина Варварова, де зазначено, що він від 1943-го року до 1945-го перебував у нацистських концентраційних таборах і його звільнили американські військові частини. Народився він 1924-го року на Волині, студіював у Гайдельберґському університеті в Німеччині та в Колюмбійському у Ню Йорку, здобуваючи науковий ступень маґістра в ділянці міжнародних відносин. В 1954-му році Константин Варварів став громадянином ЗСА. Довший час працював у Конґресовій Бібліотеці, а від 1963-го року перейшов на працю в Державному департаменті.

В ЛИТВІ ВІДБУЛИСЬ ЗАВОРУШЕННЯ, СОВЄТСЬКІ ВІЙСЬКОВІ ЧАСТИНИ ВМАШЕРУВАЛИ ДО ВІЛЬНЮСА

Москва. — Асосієйтед Пресс інформує, що тисячі литовців, вигукуючи антисовєтські і націоналістичні гасла, вийшли, після закінчення футбольних змагань, на вулиці столиці Вільнюса, перекидали поліційні авта, підпалювали совєтські урядові будинки, вибивали вікна, стягали з маштів совєтські прапори. Все це діялося, згідно з інформаціями дисидентських джерел, ще 10-го жовтня ц. р., але совєтські чинники робили всі заходи, щоб не допустити до розголосу тієї справи і щоб вона не продісталася заскоро за кордон. Чергового ранку до Вільнюса вмаршували совєтські військові частини, озброєні в автоматичну зброю, а панцерні вози патролювали вулицями міста. Александер Подрабінек, який недавно відвідував приятелів у Вільнюсі, заявив закордонним кореспондентам, що заворушення розпочались після футбольних змагань литовської команди проти російської зі Смоленська. В половині гри велика частина публіки розпочала викрикувати антисовєтські гасла, як, наприклад, „Росіяни, забирайтеся до дому" і „Кацапи, чого ви тут сидите". Вигуки було чути також у совєтській телевізії, яка передавала футбольні змагання безпосередньо з Вільнюса, але в одному моменті передача зникла з екрану і заповідач заявив, що це технічна перешкода. Як гра закінчилась, понад 15,000 литовців перейшли на вулиці міста і, продовжуючи викрикувати антисовєтські гасла, здирали зі стін плякати, які заповідали святкування 60-річчя Жовтневої революції в СССР, що мають розпочатись 7-го листопада ц. р. в Москві та в усіх республіках Совєтського Союзу. Поліція, аґенти КҐБ і допоміжна служба, так звані „Дружинники" намагали ся арештувати демонстрантів, товпа кидалася на поліцію і виривила їм з рук заарештованих. Подрабінек відмітив, що поліції все ж таки вдалося ув'язнити кількадесять осіб. Литовські патріоти твердили, що чотири дні пізніше знову відбулись заворушення у Вільнюсі, а також в інших містах Литви, але не можна було устійнити скільки осіб брало у них участь. Західні кореспонденти намагалися дещо довідатися від офіційних чинникі, але на телефонічний запит одного з кореспондентів урядуючий старшина поліції у Вільнюсі заявив, що так, тут відбулись незначні заворушення фанатиків футболу і, як це звичайно буває, кілька молодих фанатиків, після закінчення гри, розпочали бійку на вулицях. Західня преса при тому відмічує, що це не перший випадок, бо в Литві часто відбуваються антиросійські маніфестації.

Литовці домагалися свободи для Литви в часі мадярської революції в 1956 році, а також в 1972 р., коли совєтські чинники мусіли кликати на допомогу військові частини і частини КҐБ.

Щаранського очікує гостре покарання — каже ТАСС

Москва. — Совєтське пресове агенство ТАСС інформує, що Анатолій Щаранський, якому совєтська прокуратура закидає „зраду батьківщини", буде покараний найвищим виміром кари. Щаранський, якому минуло 29 років життя, належав до дисидентської групи нагляду за виконанням Гельсінкської угоди, але КҐБ, арештувавши його в березні ц. р., формально обвинуватило його не за причетність до згаданої групи, а за „зраду батьківщини" і співпрацю з закордонною розвідкою. Після арешту совєтська преса приписувала Щаранському співпрацю з Американською Центральною Розвідчою Аґенцією і з речниками американської амбасади в Москві, яким мовляв, Щаранський передав відомості про військові й індустріяльні об'єкти. Свого часу президент Картер заперечив совєтське твердження про співпрацю Щаранського з американською розвідкою. Від часу ув'язнення Щаранського понад 70 дисидентів були арештовані, або допитувані в його справі. В останній інформації ТАСС говориться, що Щаранського обвинувачується в „допомозі закордонним силам, які ведуть нелеґальну працю проти Совєтського Союзу".

Совєти випробовують нову антисателітню зброю

Вашінгтон. — Департамент оборони ЗСА інформує, що Совєтський Союз вже втретє розпочав випробовувати нову антисателітню зброю, при допомозі якої можна буде збивати ворожі сателіти у міжпланетарних обширах. „Все вказує на те, — заявив речник Пентаґону, — що совєтські науковці і військові спеціялісти запустили у космос нову потужну ракету, завданням якої є при допомозі спеціяльних променів, вправлятися у збиванні ворожих ракет і сателітів''. На думку спеціялістів Пентаґону, Совєтський Союз перегнав ЗСА у цій ділянці. ЗСА покищо не мають зброї для зістрілювання сателітів в космосі, над нею щойно працюють військові спеціялісти. Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс'' Бернард Вайнтрауб відмічує у числі з 28-го жовтня ц. р., що це перший раз від часу появи нової совєтської зброї Пентаґон признався до існування такої зброї, а його речники висловили навіть стурбування таким станом. Раніше секретар оборони Гаролд Бровн, відповідаючи на запитання у цій справі, заявив, що „росіяни мають спеціяльні ракети, якими можуть збивати чужі сателіти'' і висловив був з цього приводу деяке стурбування.

ПОМЕР ПРОФ. СТЕПАН ЛЕНКАВСЬКИЙ, СПІВТВОРЕЦЬ НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО РУХУ, КОЛИШНІЙ ГОЛОВА ПРОВОДУ ЗЧ ОУН

Мюнхен, Німеччина. — В останній хвилині наспіла з канцелярії Організації Українського Визвольного Фронту вістка, що в суботу, 29-го жовтня 1977 р., помер тут на 73-му році життя один з найвидатніших співтворців і діячів зорганізованого українського націоналістичного руху, учасник Першого Конгресу і співтворець Організації Українських Націоналістів, ідеолог українського націоналістичного руху, революціонер, провідний член й ідеолог Союзу Української Націоналістичної Молоді, член Крайової Екзекутиви ОУН на Західніх Українських Землях, в'язень польських й німецьких тюрем і концтаборів, колишній голова Проводу ЗЧ ОУН — сл. п. проф. Степан Ленкавський. Покійний був заавансованим публіцистом і його статті та політичні розвідки появлялися дуже часто на сторінках ніціоналістичної преси і журналів.

Сл. п. проф. Степан Ленкавський.

Похорони сл. п. С. Ленкавського заповіджені на п'ятницю, 4-го листопада, в Мюнхені.

ЗСА ВІДМОВИЛИСЯ ПІДПИСАТИ ЗАПЕРЕЧЕННЯ ЩОДО ЗЛОВЖИВАННЯ ПСИХІЯТРІЄЮ В СССР

Вашінгтон. — Під час річних нарад представників ЗСА і Совєтського Союзу в справі діяльности Спільної Совєтсько-Американської Комісії для справ здоров'я, які проходили тут минулого тижня, совєтський делеґат д-р Дімітрій Венедіктов вимагав, щоб американська делеґація підписалася під спільною заявою, яка фактично засуджувала б широко розповсюджені твердження, що в Совєтському Союзі існує „систематичне зловживання психіятрією для політичних цілей". Він зокрема гостро критикував те, що Генеральна Асамблея шостого Конґресу Світової Психіятричної Асоціяції в кінці серпня засудила зловживання психіятрією в СССР, точніше, натаврувала запроторення політичних в'язнів до закладів для умовохворих, і вимагав, щоб представники ЗСА формально зазначили, що Америка прилучається до заяви Совєтського Союзу, що ці закиди є „безпідставними наклепами".

Хоча Венедіктов погрожував, що СССР може припинити всю співпрацю з ЗСА в ділянці охорони здоров'я, американська делеґація, на пораду Державного департаменту, відмовилася підписати запропоновану Венедіктовим спільну заяву, твердячи, що ця заява має „суто політичний характер" і тому не має нічого спільного з діяльністю Совєтсько-Американської Комісії для справ здоров'я. Остаточно обидві делеґації погодилися на дуже загальникову заяву, що обидві країни продовжуватимуть співпрацю в ділянці психіятричних дослідів.

Як відомо, совєтські власті твердять, що тільки хворих людей призначується на лікування в психіятричних шпиталях, хоча існують незаперечні докази, що до тих „психушок" запроторюється цілком здорових політичних в'язнів і людей, які посміють критично висловлюватися про будь-які аспекти політики Кремля.

Папа закрив Єпископський Синод апелем до держав шанувати права людини

Рим. — В суботу, 29-го жовтня ц.р. Папа Павло VI, який репрезентує понад 650 мільйонів католиків, закрив офіційно Єпископський Синод, який відбувався в Римі на протязі чотирьох тижнів, спеціяльним апелем до голів держав усього світу, щоб вони шанували права людини і виявляли більше зрозуміння до релігійних свобід і діяльности Церкви взагалі. Папа між іншим заявив, що декілька держав цілком придушили, або не справедливо переслідують релегію і свободу людини та не дають можливости виховувати молодь в релігійному дусі. Папа відмітив, що це було основне право держав захороняти фандаментальні права людини, але деякі держави не підпорядкувались міжнародним угодам. Голова Католицької Церкви закликав держави завернути з цього хибного шляху і сповнити свої обов'язки супроти своїх громадян.

Папа Павло VI виступав на заключній сесії П'ятого Єпископського Синоду, в якому взяло участь понад 200 прелатів Церкви з цілого світу. Синод являється дорадчим тілом, яке покликав до життя Другий Ватиканський Собор, який з перервами відбувався в Римі в роках 1962 до 1965. Папське звернення віддзеркалює мабуть численні зажалення єпископів Католицьких Церков в комуністичних країнах Східньої Европи, які заявляли на закритих сесіях, що в їхніх країнах Церква має обмежені права, а комуністичні режими не допускають Церкви до виховних справ, без чого Церква призначена на завмирання.

У Німеччині помер філателіст д-р Р. Зайхтер

(Степан Кікта). — У північній Німеччині, в місті Зольтав, 19 жовтня 1977, помер на 89-ім році життя д-р медицини Рудольф Зайхтер, найбільш заслужений для філателії України дослідник, автор, знавець і екзамінатор, колишній голова (1940-75) Союзу Філателістів України у Німеччині, в якім віддано провадив широку діяльність від 1927 р. Д-р Зайхтер дослідив і усистематизував поштові марки самостійної України 1918/20 та видав Спеціялізований каталог і кільканадцять монографій та опублікував десятки фахових статтей, що вчинило його авторитетом у світі у справах філателії України. За його вклад у науковий розвій філателії держав грамоти почесного членства у кільканадцятьох філателістичних товариствах, крайових союзах і фахових об'єднаннях, а у своїй батьківщині називали його духовим вчителем філателії України. Марки України експонував на багатьох виставках на трьох континентах.

Р.Зайхтер народився 17 жовтня 1889 у Райхенбаху на Сілезії, вчився у Вроцлаві, а медицину закінчив у 1921 р. в Берліні. До 1931 р. і в часі Другої світової війни був лікарем фльоти, а звільнившися з неї, осів у Зольтав, у провінції Ганновер, де і помер. Похоронили його на міському цвинтарі при Берґштрассе 26 жовтня. Залишив удову Урсулю, четверо дітей і нащадків — та велику родину сумуючих філателістів у всьому світі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Неслухняний сателіт

Контроверсійна і дуже часто незгідна з московською політичною лінією закордонна політика Румунії, повна різних несподіванок і зворотів, дивує деколи західніх аналітиків, зокрема коли йдеться про принципові речі, як наприклад, оборону прав людини, поведінку з дисидентами та опозиційними рухами, ідеологічну війну з письменниками та іншими інтелектуалістами, які не погоджуються з політикою Комуністичної партії в ділянці культури, тобто тих справ, за які ведеться суперечка між вільними країнами Заходу і Совєтським Союзом та його сателітами. Спільний виступ румунської делегації на Европейській Конференції для справ безпеки і співробітництва в Београді у справі військових маневрів совєтської армії, яка дуже часто, без ніякого попередження сусідів доходить аж до румунських кордонів, а потім тактично бльокує усі шляхи, які ведуть до сателітних держав і знову відступає без консультації з урядами заприязнених держав, викликав помітне враження серед західніх делегацій і навіть гостру репліку голови совєтської делегації Юлія Воронцова, який не міг збути мовчанкою румунської ,,зневаги'', піддержаної Швецією й іншими державами.

Президент Румунії Ніколаі Чуашеску й інші румунські лідери використовують дослівно кожну, навіть найменшу нагоду, щоб підкреслити незалежні шляхи румунської закордонної політики. Наприклад, у конфлікті Совєтського Союзу з Китайською Народною Республікою, у ''холодній війні'' Москви з ,,еврокомуністами'' і новою Адміністрацією президента Картера за права людини, у дебатах над людськими правами в Београді, — Букарешт все акцентував свою відмінність, свій власний підхід, якщо не невтральність, то бодай непогодження у певних пунктах на цю чи іншу справу. У справі ,,еврокомунізму'' і засуду Кремлем лідера еспанської Комуністичної партії Сантіяга Каррільйя, Чаушеску змісця зайняв ,,невтральну позицію'', заявляючи, що кожна компартія має право маршувати власними шляхами до соціялізму, без втручання посторонніх чинників. Очевидно, що таке становище Букарешту зустрінулось з критикою ортодоксальних комуністів, які закидали Чаушеску, що він відходить від марксистсько-ленінської лінії і засад пролетарського інтернаціоналізму. Проте, румунські лідери не відступили із своїх позицій. Навпаки, вони заявили, що маршуватимуть власним шляхом також в ділянці комуністичної ідеології, бо Чаушеску уважає, що кожна Комуністична партія має право і повинна шукати власної розв'язки проблем, притаманних даній країні.

Не зважаючи на невдоволення кремлівських верховодів відмінною політикою Румунії, Чаушеску продовжує маршувати власними шляхами, доказом чого може послужити поведінка румунської делегації на Београдській конференції, яка у випадку остаточного затвердження програми Конференції не піддержала навіть становища держав Варшавського Пакту і критикувала провокуюче становище делегації СССР. Очевидно, що Москва затурбована не тільки такою політикою самої Румунії, але також її ,,поганим прикладом'' для інших сателітних країн, які ведуть у себе політику вірнопідданства Москві.

Жінку президента Тіта переслухували три місяці

Београд (М. Р.). — З добре поінформованих джерел повідомляють, що спеціяльна слідча комісія держала три місяці жінку президента Тіта , Йованку Броз, у президентовій приватній резиденції. Комісію настановили на домагання през. Тіта, щоб розслідила твердження, що пані Броз старалася впливати на важливі призначення, м. ін. на важливі становища в армії.

Пані Броз зникла з публічного життя від половини червня ц. р. і в останніх місяцях не їздила з чоловіком, як звичайно, в гостину до Москви, Північної Кореї, Пекіну, Парижа, Лісбони й Альжирії. Поінформовані спостерігачі кажуть, що в звіті комісії, який держать у строгій тайні, згадано м. ін. про службовців державної безпеки і старших адютантів президента.

Іван Кедрин

НАУКА І ПОЛІТИКА

Триденна конференція, присвячена польсько-українській проблематиці,яку переведено у МекМастерс університеті в Гамілтоні в Канаді, була першою такою імпрезою у вільному світі. Вона не має прецеденту ані щодо числа доповідачів, ані щодо широчіні тематики ані щодо рівня. 26 університетських професорів, між ними більш-менш пополовині поляки й українці, розглядали проблеми, що вміщались в дуже загальне гасло, під яким переводилась конференція: ,,Польща й Україна — минуле і сучасне''. Але, очевидно, не можна було поминути мовчанкою і перспектив майбутнього. І так, само очевидно, при всьому найстрогішому науковому характері конференції, не можна було поминути мовчанкою політичної сторінки цієї наболілої і гостро-актуальної проблеми, наболілої і актуальної для обох сторін — польської і української.

Науковий характер конференції виключав будь-які суперечки політичного характеру. Академічний тон, що його трималися всі доповідачі й всі дискутанти, виключав будь-які скреготи. У цьому власне унікальність тієї імпрези, що всі тамошні учасники й гості перебували три дні у зразковій гармонійній, толерантній і прихильній атмосфері. Доповідачі й дискутанти мали дуже облегшене завдання: вони знали, що промовляють до авдиторії, якій не треба з'ясовувати ,,абв'', бо це все люди, які знають факти з минулого і сучасного польсько-українських відносин, знають проблематику, і що тому нема тут просто місця на будь-яку навіть найменшу нотку пропаганди чи демагогії, якої трудно вирікатися учасникам будь-котрого зібрання, присвяченого такій трудній і складній справі, як польсько-українські відносини, що породжували цілу скалю почувань — із фанатизмом і ненавистю включно. Ця гармонійна і згідлива атмосфера протягом всіх трьох днів конференції — це був насправді феномен на тлі все-ще розгарячкованої загальної польсько-української атмосфери, коли все ще в масі люди польського і українського роду керуються сантиментами і ресантиментами, а не розумом і не тим спокійним підходом, що його вимагає безпристрасний науковий підхід.

Зареєстрованих було 220 осіб, на залі було на деяких сесіях кругло 300 осіб, але не було найменшого сумніву, що всі вони одностайні у двох засадничих точках: 1/ ворожості супроти Москви, як імперії, яка перетворила у свою колонію ,,самостійну'' УССР та в півколонію сучасну ,,суверенну'' Польщу, і 2/ у свідомості конечности , життєвої необхідности польсько-української злагоди, співпраці, спільного фронту. Ніхто нікого не переконував ні в одному тому пункті — воно автоматично розумілося, — це був автоматичний висновок безпристрасного наукового розгляду минулого і сучасного Польщі й України в усіх царинах — політичній, культурній і економічній. Очевидно — в інтерпретації минулого й сучасного, ще більше в гіпотетичному передбачуванні розвитку подій в майбутньому, доповідачі й дискутанти виявили різні, інколи взаємосуперечні погляди. Але це був власне обмін поглядами, це була академічна дискусія. Це не всіх задовольняло. Наприклад, польський професор Єржи Войцєховський з Оттави (на закритій сесії у 3-му дні конференцій) продовжувати подібні конференції, — його підтримав проф. Омелян Пріцак з Гарварду та проф. Богдан Осадчук з Західнього Берліну. Проф. Пріцак пропонував, щоби створити постійну наукову Комісію для польсько-українських справ,яка дбала, щоби ота конференція в Гамілтоні не минулася, як ,,солом'яний вогонь'', що спалахнув і погас, а дбала про безперервну актуалізацію проблеми. Головний організатор конференції, професор політичних наук у МекМастерс університеті П. Й. Потічний, висловив сумнів щодо практичної можливости збереження такої постійної комісії, проте запевняв, що це тільки одна із серій таких конференцій, які будуть продовжуватися — також про відносини України з іншими її сусідніми народами.

Основна засада — що це тільки обмін думок науковців, а не якась політична імпреза виключала приймати будь-яку спільну резолюцію. Проте, немає сумніву, що Гамілтонська конференція повинна дати поштовх до зактуалізування вже суто політичної проблеми — пожвавлення і затіснення контактів між польськими й українськими людьми у вільному світі, щоби розрозрядити атмосферу, створену минулим, та щоби підходити до вирішування польсько-української проблеми з вихідної точки, яку дає сучасність. Польсько-українське порозуміння — це червона плахта для Москви. Вона нічого так не лякається, як створення одного польсько-українського фронту — в ім'я відзискання і Україною і Польщею їхньої державної суверенности, яку в більшій мірі вона, Москва, знищила в Україні, але й, у меншій мірі, знищила також у Польщі. Доповідачі і дискутанти датами і фактами до-

(Закінчення на ст. 6-ій)

Теодор Терен-Юськів

ДВА БОКИ МЕДАЛІ

Про дебют українського балету ,,Ятрань'' у Ню Йорку.

(2)

Повертаючи до ближчої оцінки ,,Ятрані'', треба зазначити, що нашій публіці це зовсім невідомий ансамбль. Помимо цього, що десь перед літами появилась була платівка з музикою і двома цими самими солістами співаками цього ансамблю:баритоном Анатолем Бондаренком і сопраном Антоніною Червінською. Тому з днем дебюту 21 вересня 1977 р. закарбовуємо, що з мистецької сторінки, це прекрасна група, хоч як з артистичного, так і національного боку маємо рішучі критичні завваги.

Балет цей, заснований в Кіровограді (1949), виріс на професійну організацію (1957) під мистецьким керівництвом свого директора Анатоля Кривохижі. З політичного профілю, товариш-директор Кривохижа, хоч і з запорізьким прізвищем, проте він прикладний партійний ступайко,що одержав від Кремлю вже чи не всі бляшки-ордени. Самий балет ,,Ятрань'' дістав кілька перших нагород різних фестивалів та гостював із великим успіхом у таких країнах, як: Болгарія, Чехо-Словаччина, Угорщина, Туреччина, Італія, Франція і ін. Та воно і не диво, бож український народний танець своєю оригінальністю і красою, як і наша народна пісня полонить кожного. ,,Ятрань'' має свою балетну школу і тому ясно, що всі танцюристи це вибрані зовсім молоді темпераментні та талановиті одиниці. Як жінки, так і чоловіки виглядають репрезентативно. Вони танцюють легко, дуже прецизно, з ґрацією і повною самопосвятою аж до самозабуття. Немає танців чи фігур на руках чи головах. Деякі стрибки і піруети були одноразові. Чи Кривохижа сам творить композиції танців і вчить ансамбль, чи його талановиті помічники, покищо не уточнюватимемо.

Ансамбль ,,Ятрань'' наче доповнює балет покійного вже Павла Вірського, хоч рівночасно він і є під значним впливом саме великої особистости Вірського. Багато дечого подібного в обох ансамблях. Ось напочатку у Вірського широке полотнище привітання хлібом-сіллю, і тут поважний та ґраціозний український танок-хоровід. Там і тут гумористична точка, там і тут, хоч і інша ,,Подоляночка'', там і тут ,,Гопак'' і т. п. Проте, є і різниці між одною і другою групами. Балет Вірського, це велика, монументальна організація, однак чутлива на всі найменші мистецькі дрібнички, підходить більше під смак інтелектуального глядача. Йому акомпаньює симфонічна оркестра. ,,Ятрань'' менших розмірів ансамбль (65 осіб), ще більше народний, як Вірського, він якби в стилі балету співогри чи театралізованого балету, відповідає радше загальному звеличникові танцю - вальної музи. Балет має свою 10-членну віртуозну окестру (нікудишні костюми), що весь час грає у глибині сцени. У Вірського тільки десь там кинуть ритмічну фразу скороговіркою, в ,,Ятрані'' танцюристи в різних місцях,крім слова, для підкреслення враження танцю, послуговуються коротким співомпіснею. Звичайно співають одноголосно. Звертають на себе увагу прекрасні альти. Де ті дрібні дівчата-танцюристки, що повсюди безголосі, беруть ті дзвінкі, як чисте срібло, тони, ви не в силі зрозуміти. Хіба, що пригадаєте відоме заключення: така подивугідна голосистість (навіть у балеті!) може існувати в одних тільки українців. Мимохіть бо приходить на думку польський, дещо подібний ансамбль ,,Мазовше'', де з окремими точками виступає жіночий хор. Та наших 6 дівчат ,,Ятрані'' співають далеко дзвінкіше і голосніше, як там цілий хор. Дві сольові співочі точки згаданих уже співаків причинились додатньо — особливо Червінської — до успіху ансамблю.

Одним із найцінніших плюсів ,,Ятрані'', крім репертуару, це чудові стилеві і барвисті одяги із різних сторін України. Шкода, що не заподано імені мистця чи мистців, що проєктували ці костюми. Вони заслугують хіба більше на згадку, як адміністратор ансамблю. Либонь за моттом відомої пісні ,,Два кольори'', панівними барвами строїв — це червоно-чорний кольор. Вірському еміграція ніколи не простила того, що вивів на сцену гуцулів у чоботях. Тут тепер вони і в чересах і в...постолах, хоч часом усе таки танцюють і в чоботях. ,,Ятрань'' ще і тим різниться від ансамблю Вірського, що запопадливо визбирує танці з таких частин України, які відзначаються оригінальністю саме танцю, музики та уборів, напр., Буковини чи Закарпаття. Немає однак у цьому ансамблі — на превеликий жаль — танців одної з найцікавіших і найбільш мистецько обдарованих земель України — Лемківщини. Отут то і стверджує глядач, що українці не по своїй волі творять програму балету. Є там цензура поневолювача, що доходить часом до абсолютного безглуздя. Точку ,,Колядку'' починають танцюристи співом знаної ,,Добрий вечір тобі''. Але замість ,,Син Божий народився'', ви не вірите своїм вухам, коли чуєте: ,,Ясен світ засвітився''. Це вже таки справжній, ленінським орденом коронований, ідіотизм. В Москві видано — для пропаганди — платівку з релігійними творами Березовського,Бортнянського, Веделя. Там можна було послуговуватись релігійними висловами. В українському балеті не дозволено ні одної релігійної фрази заспівати. — Задорога реклямово-програмова брошурка, як у Вірського бувало, рясніє похибками і перекрученнями. Навіть як балет фольклорного характеру, хочеться бачити сольові і дуетні точки (тріо в ,,Козачку'' було знамените), вже хоч би для цікавішого урізноманітнення, щоб ,,Н.Й. Повст'' не писав про якусь там монотонію першої частини. Хоч танець ,,Полька'' чеського походження, його забагато в цілісній хореографії вечора. А той один московський танець, навіть у червоно-чорних строях, вже хоч би зі стилевого боку зовсім зайвий. Це ж танці українських земель і народу українського, що ж там цей зайда робить?

В цілому найкраще враження зробили три хореографічні картини. На закінчення першої частини у виконанні всього ансамблю: ,,Веснянки'', в другій частині ,,Лісоруби'' і, очевидно, ,,Гопак''.

Заля не була випродана ні перший, ні другий вечір.(Заля ,,Радіо Сити'' містить 6200 глядачів).Коли йдеться про українську публіку, то ,,Ятрань'' і без пропагандивного протидіяння не мав щастя. По величезній і пам'ятній протимосковській демонстрації наша громада не була зовсім настроєна балетово. Тому інтелігентної публіки, що ходить на українські національні імпрези, було дуже мало.

[Кінець]

Рома Турянська

УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО В ПОХОДІ

Вишивала я в три нитки:
Ясно-синю, чорну й сіру.
Сірі будні — дні робочі;
Часом смуток — чорна стяжка...

(Ганна Черінь)

Щедрою рукою наділив Творець нашу землю красою і багатством, а народові дав душу, що глибоко відчуває ту красу й проявляє її у реальних формах народного мистецтва. Пізнати й зрозуміти те мистецтво — значить пізнати душу народу,пізнати сам нарід.Це не випадок, що все наше народне мистецтво захоплює не тільки своїх, але й чужинців. Жаден інший нарід не може похвалитися такими осягами народного мистецтва, як український. Це наше мистецтво стало одним із найсильніших засобів пропаганди серед чужинців, наша вишивка, писанка, кераміка, різьба і інші.

Великий любитель і ентузіяст народного мистецтва в Чікаго, мгр М. Гуміняк, за допомогою своєї дружини й дочки та Є. Б'ялої рішився організувати Школу Народного Мистецтва вже перед трьома роками, здається, першу у вільному світі, в українському розсіянні. За час трирічної праці з допомогою інструкторів перейшло через школу 250 осіб. Найбільше зацікавлення — це кераміка, дальше вишивка, писання писанок, різьба, килимкарство й інші роди народного мистецтва. Учасниками курсів були люди у віці від 12 до 70 р. Каса ,,Певність'' призначила 400 дол. для 7 курсантів із СУМА. Інші установи, як поінформував нас керівник цієї школи, не відгукнулися на його заклик підтримати матеріяльно цю ділянку нашої культурної праці.

Бажаючи вшанувати ювілейні дні Блаженнішого Патріярха Иочифа І-го, керівництво школи народного мистецтва в Чікаго влаштувало виставку народного мистецтва із праць, виконаних учасниками курсів школи, і тих, що хотіли взяти участь в ній. Виставка відбулася в днях 1 і 2 жовтня 1977 р. в домі СУМА. Кожний учасник курсів мав свій стіл із показом своєї праці. Вся виставка робила імпозантне й естетичне враження. На сцені пишався прибраний квітами великий портрет Патріярха.

По полудні 1-го жовтня ц. р. відбулася з нагоди виставки спільна зустріч-конференція всіх учасників школи народного мистецтва в Чікаго, гостей-любителів народного мистецтва і представників з інших осередків нашого поселення, а саме: Анна й І. Микитини з Торонта, Лідія Хом'як з Рочестеру та інж. Мирослав Кальба з Денверу-Кол. Керівник школи мгр М. Гуміняк, після привітання приявних, передусім тих, що прибули здалека, не жаліючи ні часу, ні коштів, запропонував до Президії нарад: інж. М. Кальбу — предсідник, Р. Турянську — секретар, члени: Уляну Терлецьку (22 В. СУА), М. Дубицьку. У вступі мгр Гуміняк відчитав намічені ним думки і пляни, над якими приявні можуть дискутувати та винести відповідні постанови чи рішення.

Предсідник інж. Каль-

(Закінчення на стор. 6-ій)

Богдан Певний

МОНУМЕНТАЛІЗМ

(У 40-ві роковини убивства мистця Михайла Бойчука)

(1)

1967 року з табору суворого режиму в Мордовії, відбуваючи кару по звинуваченню в антисовєтській пропаганді та агітації, молодий мистець Опанас Заливаха писав до літературного критика Івана Світличного:

,,...Всі віримо, що любов до Батьківщини не є злочин, а святий обов'язок громадянина. Це надає сили і впевнености в своїй правоті і віри, що рано чи пізно дійсні злочинці будуть викриті і справедливо покарані. Віримо і сподіваємось''.

Михайло Бойчук (1882-1937)

Коли Опанас Заливаха надіється на справедливість у майбутньому, совєтські історики не можуть впоратися з недавно минулим. Іронія долі хотіла, що цього ж 1967 рокі в Києві появився 5-ий том ,,Історії українського мистецтва'', у передмові до якого, пера Леоніда Владича та Василя Касіяна, читаємо: ,,...Слід сказати, що в той час уже дався взнаки шкідливий вплив культу особи Сталіна на всі галузі суспільного життя країни, зокрема життя художнього. Значні мистецькі сили відволікалися на виконання антиісторичних творів, що без міри звеличували одну особу в противагу народові, якому відводилася роль безликої юрби. Художникам нерідко нав'язували суб'єктивні смаки однієї людини. Часто-густо порушувалися ленінські принципи партійного проводу мистецтвом, практикувалося самовільне й некомпетентне адміністративне втручання в творчий процес, проти чого партія рішуче застерігала і що закликала всіляко викорчовувати. Ряд майстрів українського образотворчого мистецтва та архітектури М. Бойчук, С. Налепинська-Бойчук, В. Седляр, І. Падалка, Ілля Шульга, Д. Дяченко та інші внаслідок порушень соціялістичної законності й безпідставних політичних звинувачень зазнали репресій і згинули''.

Мова тут не про однокамерників Опанаса Заливахи, а українських мистців, що 30 років перед ним стали жертвою ,,самовільного й некомпетентного адміністративного втручання в творчий процес''.

Совєтське глушення розвитку українського мистецтва має свою традицію, а його історія повторюється.

Осінню 1937 року був арештований мистець Михайло Бойчук на підставі до смішного наївних звинувачень — малював релігійні образи і переховував їх, вихованець митрополита Шептицького, буржуазний націоналіст і агент. За свідченнями близьких до мистця людей він був цього ж року замордований в одній з катівень НКВД. Видно, що смертність серед української інтелігенції 1939 року хвилює навіть бездушних совєтських істориків — вони постановили розтягнути статистичні дані на цілу п'ятирічку. Згідно з інформаціями, поданими в ,,Українському радянському енциклопедійному словнику'' з 1966 року та ,,Словнику художників України'' з 1973 року, ,,офіційну'' смерть Михайла Бойчука рішено перенести на 1939 рік.

Навіть каяття не врятувало Михайла Бойчука від фізичного знищення. На Першому пленумі Оргбюро Спілки Радянських Художників і Скульпторів УРСР восени 1933 року знеможений трагічною дійсністю Михайло Бойчук мав би заявити: ,,...Кожному із нас, і особливо мені, потрібно ясно, чітко сказати, за що він — за соціялістичний реалізм, чи за своє минуле. Я ясно і недвозначно відповідаю — за соціялістичний реалізм, проти того, що зветься ,,бойчукізмом''... (,,До перебудови образотворчого фронту'', Київ 1934 р.).

Ув'язнення і вбивство Махайла Бойчука історик мистецтва Василь Афанасієв у своїй книзі ,,Становлення соціялістичного реалізму в українському образотворчому мистецтві'' (Київ 1967) називає ,,своєрідною допомогою'', пояснюючи: проявами формалізму й натуралізму, що часто набирала на Україні дуже гострих форм, в основному (за вийнятком зловживань, пов'язаних з культом особи) була спрямована не проти окремих осіб, не проти художників, а за них. Це була своєрідна допомога тим мистцям, яким треба було позбутися в творчості всього непотрібного, наносного, штукарського, не пов'язаного органічно з новим соціялістичним життям, і стати справжніми майстрами, виразниками інтересів народу...''

У життєвій трагікомедії фізична смерть не співзвучна з духовим знищенням! Знищено Бойчука, але не вдалося знищити його ідей!

Для ілюстрації цієї аксіоми звернемось знову до листування Опанаса Заливахи. У листі датованому 30 листопада 1966 року він пише до мисткині Алли Горської: ,,...Таким чином, коли бути послідовним в напрямі пошуків шляхів від декоративно-прикладного мистецтва до сучасного монументального, то мабуть треба буде пройти деякий етап, а потім розвинути й піднести на сучасний рівень декотрі положення, за розробку яких в свій час брався Бойчук...''

Отож ідеї Михайла Бойчука не тільки живуть, але розробляти їх беруться молоді мистці, народжені та виховані у совєтській дійсності. Ідеї ці живуть помимо того, що, ліквідуючи Михайла Бойчука, знищено увесь його творчий дорібок.

Хто такий був Михайло Бойчук і які були його творчі ідеї?

Михайло Бойчук народився 30 жовтня 1882 року у селі Романівці Теребовельського повіту на Галицькому Поділлі. Батьком його був селянин-рільник Лев Бойчук. У Льва Бойчука було 4 сини і 5 дочок. Здебільша діти повмирали на туберкульозу в молодшому віці, так як наймолодший брат Тимко, до якого Михайло був особливо прив'язаний.

Тимофій Бойчук народився 1896 року у цьому ж селі, що Михайло. Він помер у Києві 1922 року.

Михайло і Тимко були обдаровані великими мистецькими таланами і скоро покинули рідний дім. На ріллі лишився працювати лише найстарший брат Іван. Про перебування Михайла у Романівці відомо дуже мало. Вже 1892 рокі він її покидає і виїздить до Львова. Треба припускати, що до цього часу він ходив до школи таки у Романівці. У монографії ,,Тимко Бойчук'', що вийшла в Празі 1929 року, мистецтвознавець Дмитро Антонович розказує, що до школи у рідному селі ходив Тимко, де тоді був управителем свідомий українець Йосиф Ковальський, а пізніше Микитчин.

Зі Львова 1898 року Михайло Бойчук за допомогою Наукового Товариства ім. Шевченка виїздить на студії малярства до Відня. 1899 року він вступає на студії до Академії Мистецтв у Кракові, де його професорами були відомі польські мистці Унєржиньскі та Вичуловскі. Кінчає її 1905 року відзначений срібною і бронзовою медалями. (,,Матеріяли до історії Академії Мистецтв у Кракові'', В-во ,,Оссолінеум'', Краків 1969 р.)

Ще 1904 року Михайло Бойчук малює портрети-олії польського письменника Стефана Жеромського та його сина Адася. У час студій Михайло Бойчук бере участь у мистецьких виставках Кракова і Львова. По закінченні Академії 1905 року, він разом з мистцями Манастирським, Трушем і Пашкевичем, влаштовує у чотирьох залях ,,Сальон Лятур'' у Кракові виставку під гаслом ,,Чисте мистецтво''.

[Продовження буде]

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ

Многонадійна студентка

Ірвінґтон, Н. Дж. — Місцева газета „Ірвінґтон Геральд" кількакратно інформувала про зразкову українську ученицю, ще в публічній школі як рівнож тепер по закінченні „Frank H. Morre High School" — Ліду Домарацьку. Вона народилася 25-го липня 1959 року в Іст Оренджі, Н. Дж., є дочкою Марії та Анатоля Домарацьких. На 517 учнів в середній школі вона була 14, закінчивши з повним успіхом середню школу в Ірвінґтоні з відзначенням „супер гонор", діставши стипендію від стейту та від Ратґерського університету — починає свої студії в Ратґерському університеті в Ню Брансвіку, Н. Дж. де студіюватиме журналістику.

Ліда Домарацька

Ліда Домарацька була активна в школі та поза школою. Належала до: „Color Guard", „Volley Ball Team", „Girls' Leader Club", „Members of National Honor Society", членом „Who's Who Among American High School Students".

Під час закінчення середньої школи, її призначено на літературного редактора монуменальної книги всіх випускників, про що свідчить її підпис в складі Редакційної Колеґії на останній сторінці „Year Book" за 1977 рік.

Під сучасну пору її зацікавлення поза школою, — це гра на фортепіяні і на гітарі, як рівнож в шитті. Студіювала українознавство та була активна при українській православній парафії св. Тройці в Ірвінґтоні.

Ліда Домарацька, як рівнож її брат Богдан, який закінчив Стівенс Інститут з ділянки електроніки як інженер, та брат Данило, який продовжує середню школу та вся родина належать до 25-го Відділу УН-Союзу.

Д. Фурманець

60-річчя відновлення Українського Вільного Козацтва

Кліфтон, Н. Дж. — У наших невідрадних часах відрадним явищем треба вітати факт, що серед нашої еміґрації не вмирає козацька слава! Не вмирає дух козацьких традицій, дух українського воїна-військовика. То й Паланка — СХІД Українського Вільного Козацтва врочисто 9-го жовтня ц. р. відсвяткувала 60-річчя його відновлення, що відбулося о год. 4-ій під українською православною церквою св. Вознесіння в Кліфтоні. Свято розпочато молебнем, що його відслужив Владика Николай Ільницький. Біля 100 осіб засіло за накритими столами. Господарем свята був пполк. Й. Вишневецький, який привітав не тільки присутніх за почесним столом, але й всіх делеґатів та гостей на залі. Він передав ведення святом окружному отаманові Б. Дацьківському (він голова Управи Паланки), який представив гостей та делеґатів і попросив до слова пполк. Й. Вишневецького, який виголосив змістовний реферат про повстання Українського Вільного Козацтва в Україні, тому 60 літ. Воно зродилось стихійно по розвалі московської імперії. Назвали його вільним, бо створилось без наказу влади. В його ряди вступали старшини, підстаршини, кол. фронтові вояки, селянська й робітнича молодь, студенти високих шкіл, інтеліґенти, службовці та учні старших кляс середніх шкіл. УКВ, брало участь у нашій визвольній боротьбі. Його ціхувала повна відданість народній справі. По 2-ій світовій війні УВК відновило свою діяльність, і як непартійне в свої ряди приймає членів і членок із усіх шарів нашого громадянства, щоб плекати козацьку традицію, яку треба донести до вільної України. Тому УВК є власністю цілої нації. Прелеґент продовжував: „Ми свідомі, що кожен українець, українка є нащадками козацького роду. Наше козацьке походження — це наша гордість і честь!'' Тут промовець навів вірш Симоненка,

8-літній юнак Марко Дацьківський, член УВК проказав зворушливо молитву дитини. Юні бандуристи (сумівці, члени УВК): Петро, Стефанія і Юрій виконали три пісні перед захопленою публікою. До цього тріо долучилося тріо старших, теж членів УВК, а саме: С. Ковальчук, що приїхав аж з Делавару, П. Шкварко та В. Васьків (мистецький керівник), які виконали кілька пісень, між ними і про УПА та на безупинні виклики на „біс'' виконали ще додаткову пісню. Пісня бандуристів полонила присутніх своїм прекрасним виконанням. Григорій Венке прочитав вірша „Сини батьківщині'', а опісля музичний ансамбль під кер. проф. О. Головацького (він заступник голови Паланки), Осередку СУМА Пассейк, виконав в'язанку народних пісень. Ред. П. Ямняк прочитав вірша „Безсмертним нашим воїнам-борцям''. Під час перекуски от. Паланки Б. Дацьківський представив по черзі почесних гостей: О. д-ра Дм. Блажейовського (Рим, він тут надовше затримався в о. митрата Вол. Білинського в Пассейку), ген. хор. П. Смородського (він голова нагородної Ради Козацького В. Хреста), Вл. Николая, ген. суддю мґра УВК Я. Савку, п-ні Є. Дітель і полк. Біловщука (голова Ордену Хреста С. Петлюри).

В часі перекуски, голова Паланки Б. Дацьківський прочитав цілий ряд привітів, листів, а саме: від кошового от. УВК, ген. значк. П. К. Федоренка, Станиці Пласту — Нюарк, Управи Об'єд. б. В. УПА Америки, відділу СУА ч. 10 — Пассейк, Об'єд. членів ІІ-ої Дивізії УНА, станиця Нюарк, майор В. Гладич, Гет. Орг. Ч. .14, Нюарк — мґр В. Манько, від оперової артистки — Галини Андреаліс, що викликало сердечний відгук,та від СВУР-у. Гостей в часі перекуски забавляв знаний наш гуморист Степан Магмет. Тим разом він дотепно натягнув гол. Паланки Б. Дацьківського та його заступника проф. О. Головацького. А голова Паланки далі представляв деяких гостей від організацій, між ними побратима Миськова, кандидата на стейтового представника в Трентоні; з промовами виступали ще о. д-р Дм. Блажейовський, дуже змістовну промову виголосив ген. суддя УВК, мґр Я. Савка, який вказував на традицію та єдність у дії, Владика Николай прочитав свого вірша, а також говорили побр. Я. Шелестун, побрат. Й. Вишневецький та проф. О. Головацький.

Присутніми були ще сот. 15 станиці Іван Стецькович, були й УСУСи, — УГА, Карп. Січ — Буковинський курінь — сот. П. Войновський, представники 1-ої і ІІ-ої Дивізії.

Трьох побратимів, а саме Дм. Васькова, Вол. Васькова та Петра Лучку нагороджено Козацьким Хрестом. Нагороду надавав ген. УВК Петро Смородський, а чіпляв хрести голова Паланки Б. Дацьківський. Закінчено свято молитвою, яку проказав Владика Николай, після чого відспівано „Боже нам єдність подай'', та „Ще не вмерла Україна!''

Свято за перекускою пройшло у милій атмосфері. Залю удекоровано козацькими прапорами, а посередині видніли роки: 1917 — 1977. Було б ще більше радісно, якщо б у такому святі брала участь наша молодь, щоб вона набиралась патріотичного духа, світогляду, почула про славні дії нашого козацтва. У всіх присутніх ця імпреза залишила гарний спомин.

Петро Ямняк

Катедральний храм св. о. Николая у Чікаґо

Чікаго , Ілл.(ЯС). — Тут у неділю, 30-го жовтня ц. р. мало відбутися благословення відновленого катедрального храму св. Отця Николая, при участі кардиналів, Архиєпископів, Єпископів, численного духовенства й монашества різних обрядів та вірних. Першою фазою заплянованих урочистостей було посвячення і вмурування наріжного каменя й цей акт довершив Преосвященний Владика Ярослав Ґабро, 17-го квітня ц. р.

Зовнішній вигляд катедри

Відновлену катедру св. Отця Николая у Чікаго можемо без переборщення назвати перлиною нео-візантійського мистецтва не тільки в Америці, але в цілому світі. Під архітектурним оглядом вона творить масив старинної твердині з 13-ма банями, 10-ма меншими й трьома великими у стилі бань Софійського собору в Києві. Всі бані покриті бляхою з бронзи, завершені хрестами, які наслідком теперішньої реконструкції замінили первісні трираменні хрести позолоченими хрестами з авреолею посередині. Трираменні хресті з похиленим рам'ям вдолині були залишками російського православ'я. Ціла катедра побудована у формі довгої нави, боки якої скріплені грубими мурами підпор. Всі стіни перетикані рядом півокруглих вікон, що сповнені вітражами із старо й новозавітньою символікою. Фронтове вікно-вітраж зображує Страшний суд, а на ньому херувимські хори, по правому боці праведні душі, а по лівому засуджені на вічну кару. Це дуже зворушлива сцена Страшного суду. Зараз над вікном видніє мозаїка св. Отця Николая, Патрона храму. Під цим вітражем міститься портал, якого фронтову стіну прикрашує тепер мозаїчне зображення ікони Почаївської Божої Матері. В східній частині церкви, де міститься Святая Святих, є півкругла добудова, яка лучить дві бічні захристії в одну. Ця новозбудована частина катедри дасть в майбутньому змогу збудувати в підземеллях храму саркофаг, де будуть спочивати тлінні останки місцевих єпископів.

Віднова катедри йшла вертикальним ходом вгору. Першою фазою віднови був підвал, де відновлено стіни, поділено на поодинокі кімнати і проведено основний ремонт електричної системи. Назовні переведено ґрунтовну направу бань, стін, вікон із проведенням нового цементування цегли („такпойнтінг''), а західню й північну стіну обведено муром, того самого кольору, що катедра.

Праці внутрі

Найважчим і найважнішим завданням, що його мав виконати парох катедри о. прелат Петро Леськів разом з архітектом Зеноном Мазуркевичем, при допомозі церковного Комітету віднови, мало бути розмалювання храму. Довгими місяцями йшла жвава дискусія, чи відновити старі ікони й орнаментику, чи надати катедрі цілком нового вигляду. Перемогла думка, що старе розмалювання відограло свою ролю в своєму часі й що заходить пекуча потреба цілковитої віднови, у формі нової орнаментики й іконографії. До цього завдання запрошено загальновідомого мистця-маляра Бориса Макаренка, що в співпраці з маестром Мироном Білинським, учнем славного Святослава Гординського, створили нову мистецьку картину нутра катедри, яка сьогодні завдяки мистецькому виконанню, стане історичною перлиною, що переживе століття.

Коли ввійдете до нововідновленої катедри, ваше око спочине на неперевершеній картині Небеснов Слави, де домінуючою постаттю є Пантократор, по боках Пречиста Божа Мати, св. Йоан Хреститель, св. Йосафат та інші св. Угодники. На самих краяхкутах цієї картини видніють могутні бані св. Софії з Києва та св. Юра зі Львова. Середуща баня прикрашена золотом та перетикана візерунками янгольських хорів. По лівій стороні, коли глянути вгору, побачите могутню картину Зіслання Святого Духа, а по правій — Успення Божої Матері. По чотирьох кутах головної бані видніють чотири Євангелисти, що являються неначе підпорою цілої середущої структури. По обох стелях бічних нав розмальовані „стовпи християнського Сходу'' св. Угодники: Василій Великий, Йоан Золотоустий, Григорій Назіязенський і Григорій Богослов. При виході з катедри ваш зір спочине на іконах двох великих Святих Христової Церкви, які принесли Христову віру в Україну, а це святі брати Кирило і Методій.

Всі ікони заквітчані чудовим обрамуванням кисти маестра Бориса Макаренка, які виконані в стисло візантійському стилі. Це плетінки з візантійською орнаментикою, грецькі меандри, стилізовані галузки виноградини та чудові взори, що нагадують своїм стилем св. Софію в Києві. Зі стелі, мов живі, глядять на вас чудові зірки, що сатурацією кольорів голубого, золотого й ясноголубого, немов промовляють до вас. В катедрі перевага голубого кольору в різних відтінях, що вводить вас у атмосферу небесних висот. У прецизійній орнаментиці, в гармонії кольорів та в поєднанні цілого кольориту катедри маестро Макаренко виявив себе неперевершеним мистцем і, без сумніву, виконанням цих високомистецьких праць в катедрі св. Отця Николая записав себе в аналах історії українсько-візантійського мистецтва. Всі ікони були запроєктовані ним та виконані мистцем Мироном Білинським.

Треба з признанням згадати про два герби: папський та Епархії св. Отця Николая, що розмальовані при бічних стінах Святая Святих, виконані теж маестром Макаренком. Крім нового стінопису й орнаментики, катедра вкрашається новими мозаїками, а це Божої Матері та Христа над бічними престолами та прекрасними мозаїками Хресної Дороги, що прикрашують стіни головної нави. Все це проєкти Бориса Макаренка при співпраці маестра Мирона Білинського.

Солея і Святая Святих в новій реконструкції стали підвищені, а долівка покрита яснобронзовим мармуром. В мармурі виконані рівнож тетрапод, проскомидійник і єпископський трон за престолом, який з огляду на свою мистецьку вартість, разом з кивотом, виконаним у мозаїці, осталися без змін. Без змін рівнож залишилася Святая Святих зі своєю Тайною Вечерою і Орантою, бо, як нас інформують, ці стіни в слушний час будуть виконані в мозаїці. Дерев'яне обрамування іконостасу мало б бути заступлене яснобронзовим мармуром.

Ось це загальна картина нововідновленої катедри.

Чоловічий хор „Бурлака" здобув Клівленд

Стараннями Станиці Братства кол. Вояків 1-ої УД УНА в Клівленді, наша громада мала нагоду почути надзвичайне виконання вибраних вояцьких пісень чоловічим хором „Бурлака'', під диригентурою Степана Гуміниловича. Концерт відбувся 1-го жовтня 1977 в авдиторії школи св. Йосафата в Пармі, Огайо. Це вперше хор „Бурлака'' Торонтонської Станиці Братства, в числі понад 50 добрих голосів, загостив до Клівленду.

Солісти А. Сорока, С. Кривенький, Ю. Хомин, В. Войтович, В. Драбик, М. Лещишин, С. Гарасовський, І. Топіха своїми свіжими голосами свобідно гармонізували з хором. Не один хор може позавидувати „Бурлаці'', що так багато має солістів. Слухаючи виконання цілого хору, виглядає, що кожний хорист може бути солістом.

Приємне враження хору ще тим, що завважується багато молодих співаків з добрими голосами, а це в більшості сини старших хористів; як два сини диригента Марко і Юрій Гуміниловичі, М. Кривенький, Р. Дербіш, два сини відомого співака-соліста з капелі Бандуристів Юрія Хомина. В хорі теж є кілька диригентів, які мають свої хори при церквах чи інших установах. Можна відважитись з твердженням, що хор „Бурлака'' об'єднує в собі кращі сили музично-вокального світу великого Торонта.

Першу частину свого концерту хор почав піснею „Дивізіє, гей рідна мати'', а за нею слідували дивізійні пісні, а радше пісні, що залюбки дивізійники співали на вишколі, на місцях постою та в полоні. Вслухуючись в слова і мелодію цих пісень, не один линув думками в незабутнє минуле. Немов на екрані, ми наче бачили колони молодих завзятих борців, що спішать з вишкільних таборів: Нойгаммеру, Гайде Лягру і інших до рідних сіл, до Бродів, щоб затримати московську навалу з піснею на устах.

У цій пісні з відчуттям заспівує милозвучним баритоном Андрій Сорока. Пісня УПА „Розпрощався Стрілець'', в обробці маестра С. Гуміниловича, виглядало, що це є кульмінаційне виконання хором, зі солістом, знаним ще з Ріміні — Влодком Войтовичем та в закінченню солістами В. Драбиком і М. Лещишином, що з великим відчуттям переказують: „іди коню мій, скажи ненці рідній, що я лежу у степу забитий''. Хто ж може краще передати слухачеві, як не хор „Бурлака'', це ж співають колишні вояки. В багатьох на залі появились сльози. По закінченні пісні, на залі встають місцеві дивізійники і тричі: Слава! Слава! Слава! привітали хористів. Концерт перемінюється в дружню маніфестацію, про яку не мріяли ті, що співали, ані ті, що слухали.

Обробка дивізійних та інших пісень маестром Степаном Гуміниловичем, та виконання їх хором задовільнили найбільш вибагливого слухача. Треба сподіватись, що диригент-композитор С. Гуминилович не спиниться на дотеперішніх творах, а опрацьовуватиме аранжеровки на інші вояцькі пісні, популярні в Дивізії і УПА.

Приємно було завважити, як після концерту зайшов до ґардероби найвищий знавець вокального мистецтва маестро Григорій Китастий, щоб погратулювати зі щирого серця диригентові та виконавцям, а відтак на забаві за столиком обмінювались думками про вокальне мистецтво, його завдання на чужині, про дешевеньку пісню виконувану найкращими ансамблями в Україні вміло передану Москвою тут на чужині, а частенько копійовану нашими хорами тут на еміґрації.

У першій частині програми були включені веселі дивізійні пісні: „Чи то буря, чи то грім'', „Розпрягайте хлопці коні'', „При каноні стояв'' і інші. В останній пісні тенор-соліст Юрій Хомин, на тлі мурмуранда хору, довів пісню до найвищого мистецького рівня.

Другу частину програми хор почав релігійною піснею „Блажен Муж'', де хор мав більші шанси показати свою силу і голосову красу, де з пяніссіма виходить і фортіссімо. Крещенда підносилась немов морські хвилі, деколи спокійно-легенько, а місцями немов буревій і знову декрещендо.

Соліст С. Кривенький в заспіванню „Бандуристе, орле сизий'', своїм басом прямо зачаровував публіку. Дуже добре хор проспівав пісню „Вічний революціонер'' муз. Лисенка, яка своїм бравурним виконанням заставила вибагливу публіку до довгих оплесків.

Стрілецькою піснею „Ой, у полі верба'', в котрій знову знаменито пописувались солісти: А. Сорока, Юрій Хомин, В. Драбик і В. Лещишин, закінчено концерт, а на бажання публіки (на біс) хор проспівав „Там на дальнім небосхилі''.

Всі пісні, за виїмком псалому „Блажен Муж'', хор виконував при фортепіяновому супроводі, що був в знаменитих руках Христі Гарасовської-Шевчук.

Було б гріхом не згадати прекрасні строї хору і піяністки, які разом на сцені творили чудовий образ.

В проміжжю, між окремими частинами концерту виступав в ролі Селепка Лавочки — відомий актор Володимир Довганюк, який своїми монологами з вояцького життя, підніс високо „температуру'' задоволеної публіки.

На закінченя, Лев Кусяка — голова Клівлендської Станиці Братства, склав хорові подяку, закінчуючи словами: „Ви Бурлаківці заслужено здобули український Клівленд''.

З нагоди 60 років священства, та 85-ліття уродин нашого Патріярха Блаженнішого Йосифа Першого, хор „Многоліттєм'' закінчив концерт.

По концерті, на прийнятті для хору і гостей, була дружня виміна думок. Ще раз повторилися подяки, ґратуляції і побажання чергових успіхів в турне по українських громадах Америки. Довго гості гуторили і стрічали знайомих та згадували „старі добрі часи''.

Після концерту гості бавились при звуках доброї оркестри В. Тельвака з Чікаго до „пів до другої години''. На цих імпрезах були гості не лише місцеві, чи околиці, але також багатьох Дивізійників з дружинами з Детройту з Мирославом Трешневським на чолі, з Акрону, Льорейну і інших.

Торонтонській Станиці Братства кол. Вояків 1-ої УД УНА доводиться окремо ґратулювати, що хоч досить пізно, та все ж таки спромоглись зорганізувати таку сильну, безконкуренційну, мистецько-вокальну капелю, яка під кожним оглядом, як голосово-гармонійно, здисциплінована за так короткий час, зайняла належне місце серед чільних мистецьких ансамблів.

Великої „тайни'' успіхів хору „Бурлака'' з Торонта, треба мабуть дошукуватись в самій ідеї, для якої хор „Бурлака'' покликано, а це плекати вояцьку пісню і передавати її молодим поколінням.

Як відомо, його зорганізував гурт ентузіястів хорового мистецтва, в більшості колишні дивізійники як М. Галюк, теперішній голова, І. Гудзовський, В. Чупринда, М. Німчук, С. Кривенький, Іван Шостак, якому Клівлендська громада завдячує приїзд хору з концертом і ряд багатьох дивізійників та їхніх синів та приятелів вояцької пісні.

Гостинний виступ хору „Бурлака'' з Торонта залишив Клівлендській громаді великий жмут якостей хорового мистецтва, тому треба сподіватись, що хор, з диригентом С. Гуміниловичем і піяністкою Христею Гарасовською-Шевчук завітає до інших українських громад Америки і Канади, а навіть відвідає побратимів залишених в Англії.

Л. К.

Зустріч громадянства з хором „Дніпро"

З багатьох українських імпрез, які відбуваються в Міннеаполісі, Міннесоті, цікавою і милою імпрезою була Зустріч громадянства з хором „Дніпро'', яка відбулася 2-го жовтня ц. р.

Цю імпрезу улаштував місцевий Відділ Українського Золотого Хреста із тією метою, щоб спільно виявити признання і вдячність хорові за його довголітню працю і його осяги.

Відділ УЗХ це по суті, харитативна організація, яка зуміла за 25 літ свого тут існування зібрати поважні суми грошей та розіслати потребуючим українцям. Для осягнення своїх цілей Відділ УЗХ розвинув широку діяльність у різних напрямках, не поминаючи і культурно-мистецького.

На Зустріч, крім хористів прийшли і їхні родини, а також і місцеві священики та багато громадян обох близнячих міст Ст. Полу і Міннеаполісу, які виповнили вщерть залю церкви св. Михаїла, яку по-мистецьки прибрала членка УЗХ п-ні Ала Правдюк.

Вечором проводила голова Відділу цієї організації п-ні Міка Янович-Реймонд. Вона, привітавши всіх присутніх, запросила о. протоієрея М. Кудановича провести молитву. Відтак запросила всіх до вечері. Після вечері п-ні М. Янович-Реймонд подала характеристику хору й висловила йому признання за його працю. Хор „Дніпро'' не обмежується лише до концерту для своїх громадян у місцевості свого діяння, він відвідує й інші міста, як Вінніпеґ, Чікаго, Вайнону, Фарго й ін. Він виступає також з концертами і перед англомовною публікою: у телебаченні, в різних університетах і при інших нагодах, де треба демонструвати українську пісню.

Хор існує безперервно вже 19 літ і своє існування завдячує в першу чергу своєму талановитому і дуже працьовитому диригентові М. Бриневі і не менше хористам, які з повною любов'ю до української пісні не жаліють свого часу ні труду на працю для хору. Він залишить по собі тривкі пам'ятки. З ініціятиви хору в 1962-му році засновано Видавництво першого на цілий світ українського музичного журналу під назвою „Вісті'',які втішалися дуже прихильною критикою.Дев'ять літ видавано його тут на місці,а відтак передано до дальшого видавання українським громадам на сході Америки. Теж великим здобутком хору „Дніпро'' є платівки, яких вийшло до сьогодні три. Наступні покоління, слухаючи цих платівок, зможуть мати взір зразкового хору. Закінчуючи своє слово, п-ні Янович-Реймонд побажала хорові ще довгого і славного існування, в слід за чим ціла заля відспівала гучно „Многая Літа''.

З черги секретарка УЗХ п-ні Зірка Данилюк відчитала ряд уривків з листів, які надійшли до хору, у зв'язку з появою платівок. У всіх листах висловлюється вдячність хорові, а це диригентові, хористам і проводові за видання платівок, слухання яких викликає насолоду. Всі в один голос підкреслювали мистецьке виконання пісень, велику здисциплінованість і зіспіваність, а при тому і знамениту дикцію хору. Не менша похвала припадає солістам, як також і акомпаньяментові, який є чіткий, при тому ніжний. Всі вважають хор „Дніпро'' одним з найкращих. Голова місцевого Відділу УЗХ згадала, що на другий рік припадає 20-ліття існування хору. В імені всіх промовила ще голова місцевого Відділу УККА п-ні Люба Менжега, яка подякувала хорові за дотеперішню його діяльність, висловивши віру в це, що хор буде розвивати дальше працю досі наміченим шляхом.

Після цього голова Управи хору О. Цареградський і диригент п. М. Бринь подякували Відділові УЗХ за улаштування цього Вечора-Зустрічі. Вони також відмітили, що шлях праці хору був не легкий, але коли вдалося побороти всі труднощі досі, тепер є надія і на дальше успішне існування хору.

Отець протоієрей Н. Метулинський молитвою закінчив програму Вечора.

Іван Янович

Виступ-концерт Студії проф. Ігоря Білогруда

У суботу, 18-го червня ц. р. відбувся вже 26-ий виступ-концерт Студії проф. І Білогруда в залі XIX Сторіччя Жіночого Клюбу в Оак Парку, Ілл. Студія проф. І. Білогруда є одна з найстарших та найкраще зорганізованих шкіл систематичного навчання гри на фортепіяні. Ці виступи, як також всі лекції мають формати та характер Київської чи Віденської консерваторії.

Такі іспити-концерти відбуваються двічі в рік; один в лютім, має більш обмежений приватний характер, а другий, весняний — є публічний. Цей весняний концерт вже є постійною, щорічною, мистецькою атракцією, що має широку публічну фреквенцію з Чікаго та околиці. Весняний концерт є переглядом праці та осягів кожного учня за цілий рік, та є старанно підготований, де кожний пассаж, рух та нюанс є удосконалені.

Проф. І. Білогруд, як знаний і досвідчений педагог (а також скромний автор широкого музичного репертуару), старається дати кожному учневі фундаментальні музичні основи, як також старається ознайомити учня з перлинами світової слави композиторів, різними періодами та стилями музичної літератури. Особливу увагу професор присвячує творам українських композиторів.

Як педагог він старається пояснити, що кожний музичний твір має свій зміст, де автор хоче щось висловити, замалювати, — тільки замість слів, полотна чи фарб, всякі почуття, настрої є висловлені гармонією звуків.

Програма складалася з двох частин: у першій частині грали молодші учні, в другій — більш заавансовані та старші студенти. Програму концерту розпочали дві сестрички — Тамара і Таїса Коломиєць, виконуючи Сонатіна в Ф Бетговена на два фортепіяни.

В першій частині грали: Раїса Маркевич, Калина Грушецька, Марко Павлик, Михайлик Таран, Раїса та Андрійко Карасейчук, Андрій Джюлинський, Петрусь Дудко, Марія Гловацька, Тереза Куріца, Таїса і Тамара Коломиєць та Євген Яремчук. Першу частину закончили Ліда Джюлинська та Марта Качмарик, виконуючи дует „Весільний марш'' в „Трольгауген" оп. 65 ном.6 Ґріга.

По короткій перерві другу частину почали Гарві-Вовк та Павло Гончаров, які відіграли дует „Варіяції" оп. 35 Саінт-Санс.

В другій частині грали: Ірена Ткачук, Павло Гончаров, Марта Качмарик, Уляна Боднар, Ліда Джюлинська, Гарві Вовк, Константина Яремчук та Дженелл О'Брієн.

Концерт бравурно закінчили Константина Яремчук та Дженелл О'Брієн дуетом „Тарантелла'' оп. 17 Рахманінова. Всіх учнів щедро обдарували оплесками присутні.

По концерті роздано свідоцтва, а нагороди за визначну працю отримали такі учні: Марко Павлик, Константина Яремчук та Дженелл О'Брієн.

Професорові І. Білогрудові належить признання та сердечна подяка від учнів та батьків за його педагогічну працю, яка доповнює та поширює загальне образовання культурної людини.

Т. Куріца

З діяльности Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку

Повакаційний вечір

Літературно—Мистецький Клюб у Ню Йорку розпочав свою діяльність в осінньому сезоні у п'ятницю, 30-го вересня ц. р. своїм ,,Повакаційним Вечором'', у якому взяли участь: Христина Карпевич — сольоспів, Калина Чічка-Андрієнко — фортепіяновий акомпаньямент, Іван Керницький — Ікер — актуальні гумориски, Теодор Терен-Юськів — показ прозірок із наших демонстрацій. Програму вечора провадив маестро Степан Крижанівський.

Вечір відкрив голова Клюбу, інж. Іван Жуковський, вітаючи учасників програми, також членів Клюбу і присутніх гостей з початком нового сезону традиційних п'ятницевих вечорів. Дальше ведення програми перебрав маестро Крижанівський, що у своєму вступному слові дуже дотепно звітував про свої вакаційні спостереження, а опісля відчитав написаний Еком фейлетон ,,Вакаційні типи'' із ,,Союзівки'' і своїм веселим вступом увів авдиторію в приємний, розваговий настрій.

Опісля фейлетоніст Керницький — Ікер прочитав свої вакаційні гумористки ,,Туристи з України'' і ,,Козацька медицина'', про яку згадує французький подорожник Боплян, що складалась з горілки і стрільного гарматного пороху та краще допомагала нашим козакам у їхніх хворобах, ніж сьогодні пеніциліна.

Пані Христина Карпевич при акомпаньяменті проф. Чічки-Андрієнко відспівала французькою мовою — Martini ,,Plaisir d'amour'', арію Розіні з опери Rossini ,,Barber of Seville'' по-італійськи та пісню Р. Купчинського ,,Як стрільці йшли з України''. Вдячна авдиторія довготриваючими оплесками подякувала співачці за гарне мистецьке виконання тих пісень. До повного успіху цієї музичної частини програми причинилась теж своїм акомпаньяментом проф. Чічка-Андрієнко. Від Управи Клюбу маестро Крижанівський обдарував обидві пані китицями квітів.

З черги маестро Терен-Юськів висвітлював свої прозірки, схоплені під час численних українських демонстрацій в обороні запротореного до совєтських в'язниць Валентина Мороза, далі демонстрації під будинком ОН при 42-ій вулиці, а також з-перед двох років під пам'ятником Тараса Шевченка, де були присутні Митрополит Мстислав, Владика Лостен, д-р Марія Бек, д-р Добрянський і багато інших. Були дуже гарні кольорові прозірки з фестивалю на 7-ій вул. під церквою св. Юра в Ню Йорку, зокрема танці дівчат і хлопців на збудованій естраді. Вкінці дуже багато прозірок з великої вересневої демонстрації ц. р. на вулицях ню Йорку, коли маршували колони наших молодечих організацій і багато інших прозірок, що зображували цю справді грандіозну демонстрацію. Присутні тепло подякували авторові за його труд і фотографічне мистецтво. Вечір закрив маестро Крижанівський.

Югославія сьогодні

Під такою назвою проф. д-р Петро Гой виголосив 7-го жовтня 1977 р. доповідь в рамках щотижневих п'ятницевих вечорів. Д-р Гой вже декілька разів побував у Югославії в наукових справах, зацікавившись югослав'янськими народами, їх мовою, наукою, побутом, шкільництвом та їхнім життям.

Сама назва ,,Югославія'' — це штучний твір, що постав по 1-ій світовій війні після розпаду давньої Австро-Угорської монархії. Ця держава справді правдива мозаїка народів, а побудована на федеративній підставі більш примусовій як добровільній. Під теперішню пору нараховує 22 мільйони населення, а в її склад входить 6 республік і два автономні краї. Республіки є такі: сербська, хорватська, боснійсько-герцеговинська, чорногорська, словінська і македонська. Населення Югославії приналежить головно до двох віровизнань: православного 41 відс. і римокатолицького 37 відс.; магометан є 12 відс. дещо жидів, протестантів тощо. Православні — це серби, римокатолики — це хорвати і словінці. Католики мають свою ієрархію, а найстарший між ними саном є наш архиєписоп Буткатко, що резидує в столиці Београді. Досить цікаві там парляментарні та інші вибори, бо на те саме місце можна бути вибраним один раз, за вийнятком держави.

Коли говорити зі знайомими громадянами тієї держави по-щирости, то там домінує тепер страх і непевність завтрішнього дня після відходу Тіта з цього світу. Питання, що тоді станеться і чи ця держава втримається в тій самій формі як досі — таки непокоїть населення, бо між республіками є тертя, а совєтські сійська недалеко. Теперішні політики Югославії балянсують поміж Заходом і Сходом і не хочуть наражуватись ні-одній стороні, зараховуючи себе до невтрального світу. Сам Тіто — родом хорват, охрещений римокатолик, колишній горожанин Австро-Угорщини. З фаху — вивчений коваль. Довший час жив в Україні і там працював до 1937 р., тому знає українську мову. Всі закони і розпорядження видаються в Югославії в п'ятьох мовах, також руснацьким діялектом.

Друга світова війна видвигнула Македонію, як окрему республіку в складі югослав'янської держави зі своєю мовою і своїм церковним життям, бо македонці мають свого православного архиєпископа і чотирьох єпископів. У XVIII греки зліквідували македонське архиєпископство, як зліквідували сербське і болгарське, підчиняючи ті церкви своїй зверхності. Після 2-ої світової війни македонці привернули свою ієрархію і архиєпископство в Скопле в 1946 р., хоч серби цього не визнають. В Македонії помічується своєрідний національний патріотизм, церква в них — це половина республіки, як кажуть. Ця македонська республіка дуже піднеслась у всіх аспектах культурно-економічного життя, видно опіку центрального уряду, що не жалує фондів на будівлі, дороги тощо.

Коли йде про поселення наших братів в Югославії, то живуть вони у двох більших групах: в Керестурі і Банялюці. До Керестуру переселилися наші поселенці головно з Пряшівщини. Приїхали сюди на справді багатющу, дуже урожайну землю і принесли зі собою культурно-цивілізаційну вищість над місцевим населенням, згадати б що вони навчили тубильців-сербів пекти хліб і багато господарських робіт, яких тамті не знали. Друга група — це пізніші наші вихідці з Тернопільщини і Закарпаття; вони живуть в Банялюці і околицях. Тут земля бідна, не дуже родюча.

Обидві групи нараховують згідно з переписом з 1971 р. 40 тисяч населення, із цього 14 тисяч записали свою національність як українську, а 25 тисяч вписались, як руснаки. Обидві групи живуть в сербській республіці, але в автономній області Воєводіна. Одна група від другої віддалена понад 200 кілометрів.

Наші поселенці мають свої школи, і між іншим, д-р Гой відвідав нашу школу, відбудовану після землетрусу заходами і коштами ЗУДАК-у та Українського Народного Союзу, що в цій околиці найбільша і найгарніша. Також мають своїх учителів. Понад дві тисячі молоді не має змоги вчитися у своїй школі, але навчаються української мови на курсах українознавства. Наші поселенці мають також свою пресу у виді п'яти журналів і тижневика ,,Руске Слово'' на 32 сторінки друку; мають свою радіову програму в місті Новий Сад.

Друга світова війна принесла зі собою для нашого поселення багато нещастя поміж 1941-44 рр. Як відомо група полк. Мельника організувала в Хорватії Український Легіон, що його знищено, але при тому помста сербських четників досягла і наших поселенців, що багато витерпіли. Тоді в місті Загребі розстріляли наших сімох лікарів, кількох інженерів та інших, а багатьох вивезли кагебісти на Сибір.

Релігійне життя поселенців зовсім задовільне, є свої парафії, дві духовні семінарії, а в них багато питомців. Крім своїх духовних обов'язків, священики вивчили деякі ремесла, як ось годинникарство, весь тиждень працюють, як всі інші, а в неділю чи свята служать Богові і своїм парафіянам. Свою доповідь закінчив автор закликом, головно до нашої молоді, щоб вакаційні відпустки проводила серед своїх братів в Европі, привозила їм літературу, часописи і журнали. Зроблять добре патріотичне діло!

Б. Б.

Українці міста Бостону вітали д-ра Михайла Штерна

Бостон, Масс. — Тут заходом Українського Конгресового Комітету Америки, Відділу в Бостоні, відбулася в неділю, 16-го жовтня ц. р., в залі української православної церкви св. Андрея, зустріч з д-ром Михайлом Штерном. О год. 1-ій по полудні, представник УККА Відділу в Бостоні, заступник голови, та культурний референт зовнішніх зв'язків мгр Орест Шудлюк та представник Українського Лікарського Товариства Північної Америки, Відділу в Ню Інгленді д-р Іван Дідюк, зустріли та привітали д-ра М. Штерна на летовищі, де він прибув зі своєю дружиною та сином.

По обіді з представниками, д-р Штерн прибув до залі вищезгаданої парафії, де відбулася стріча з українцями Бостону, околиці і сусідніх стейтів. При вході до залі д-ра Штерна з родиною привітав голова церковного комітету української православної церкви св. Андрея, Йосиф Харина, а заслужений парафіянин тієї церкви Данило Бортник, привітав д-ра Штерна хлібом і сіллю. Дружині д-ра Штерна діти Рідної Школи вручили китицю квітів. Гостей запроваджено до головного і почесного стола, за яким сиділи представники всіх місцевих товариств і організацій. Голова Відділу УККА, інж. Конрад Гусак представив і привітав гостя, попросив о. декана П. Огірка провести молитву, по котрій слідувала смачна перекуска, приготована жінками Відділу УККА.

По перекусці голова Відділу представив присутнім провідника церемонії зустрічі мгра Ореста Щудлюка, що коротко з'ясував присутнім біографію д-ра М. Штерна, запросивши його, щоби розказав присутнім про теперішню ситуацію в Україні, про рух спротиву українського народу, та про власні переживання в Україні з котрої він недавно приїхав. З гучними оплесками д-р М. Штерн вийшов на сцену, і дійсно він говорив це, що ми всі часто хочемо чути і знати про наш нарід, він говорив щиро з глибини свого серця, він давав вказівки для українців, щоби так трималися купи, як тримаються жиди. Він сказав: ,,Жиди боряться дві тисячі років і здобули свою вільну державу, ви українці так довго чекати не будете, тільки будьте з'єднані і приготовані, старайтеся співпрацювати з УККА зі всіми українськими організаціями і товариствами, не слухайте агітаторів чи провокаторів, які приїжджають з України і говорять, що в Україні все добре — це неправда на Україні нема добробуту, нема волі, церкви позамикані, священики поарештовані, русифікують наші школи — нарід український є дуже пригноблений, але, однак, не скорений, дисидентський рух переходить дуже скоро з міст на села, бунт і ненависть можна завважити між нашими людьми.

По скінченні промови д-ра Штерна витворилася дискусія, де багато осіб зі залі ставили питання, на які д-р Штерн давав дуже задовільні відповіді. По скінченні запитів і відповідей, ведення програми перебрав представник Українського УЛТПА, Відділу в Ню Інгленді, д-р Іван Дідюк; він представив членів Відділу Лікарського Товариства, які прибули зі стейтів Коннектикат, Роуд Айленд й Массачуссетс. Він рівнож від Відділу вручив подарунок для д-ра М. Штерна і його дружини з такими словами:—Просимо прийміть ласкаво від нашого Відділу маленький подарунок, як вислів широсердечної подяки, та вдячности Вам, за Вашу так велику роботу, для нашої поневоленої неньки — України, яка сьогодні страждає під комуністичним ярмом. Так закінчилася перша частина зустрічальної церемонії з д-ром Штерном і його родиною. Дальше приступлено до другої — мистецької частини, провідником якої був дальше мгр Орест Щудлюк. До другої мистецької частини входили сольові виступи, гра на бандурі, фортепіянові сольо, сольові співи як рівнож виступ старшого і молодшого юнацтва СУМА в Бостоні. Д-р Штерн і його дружина були дуже захоплені цими виступами, кажучи, що це чиста Україна в Америці.

На закінчення програми голова Відділу інж. Конрад Гусак, ще раз подякував д-рові Штернові і його родині, за стрічу з нами, що він загостив до бостонської української громади. Молитву на закінчення провів протоієрей о. Мирон Пахолок. Відтак заля грімко відспівала д-рові Штернові ,,многая і благая літа''.

Н. Н.

Пам'яті Теодосії Стельмах

Дня 27-го серпня ц. р. при численній участі близької та дальшої родини, приятелів і знайомих та представників різних організацій, відпроваджено на вічний спочинок на цвинтар Маунт Олівет у Детройті св. п. Теодосію Стельмах, довголітню парохіянку церкви Непорочного Зачаття у Гемтреку, Міч.

Сл. пам'яті Теодосія Стельмах народилася 24-го квітня 1897 р. у Західній Україні, а заосмотрена Найсвятішими Тайнами, відійшла у вічність 25-го серпня ц. р. після довгої та важкої серцевої недуги, залишаючи в глибокому смутку мужа Григорія — колишнього Січового Стрільця, хорунжого, дочку Ірину і затя інж. Остапа Захарків. Єдиний син Покійної — Нестор, склав своє молоде життя як Старшина Української Повстанської Армії в обороні Батьківщини.

Сл. п. Теодосія Стельмах, з родини Било, колишня учителька і головна секретарка суду Вільної України повіту Вишнівчик 1918/19 років. Вже від наймолодших років вона була суспільною діячкою на релігійно-національному полі, защо зазнала великих терпінь від усіх трьох окупантів — польського, совєтського та німецького. Як молода інтелігентна одиниця, п-ні Било належала до молодечих організацій, церковного і світського хорів та провадила театральний гурток і давала приватні лекції в Рогатинському повіті. 4-го листопада 1923 р. одружилася з кол. Січовим Стрільцем — Григорієм Стельмахом. У Західній Україні св. п. Теодосія Стельмах займала головні пости в організаціях: Т-во ,,Просвіта'', Кружок ,,Рідної Школи'' та Кружок ,,Української Жінки''. За її стараннямКружок ,,Української Жінки'' передплачував ,,Жіночу Волю'' і ,,Жіночу Долю''. Вона зорганізувала була приватну українську початкову школу на хуторах Вага, затверджену польською владою. За старанням цієї молодої ентузіястичної матері кожна дитина в її місцевості передплачувала журналик ,,Дзвіночок''. До її юрисдикції належала контроля кількох дитячих садків Підгаєцького повіту. Вона була керівничкою дитячих концертів і переводила курси трикотарства, кулінарства, народних танців та успішно ставила театральні вистави. Рівнож виголошувала реферати на виховні й культурно-освітні теми в Україні.

Прибувши до Детройту 1948 р., сл. п. Теодосія Стельмах працювала в організаціях: Союз Українок Америки, Золотий Хрест, Український Конгресовий Комітет, Сестрицтво, Комітет ,,Мати і Дитина''; вона ніколи не жаліла праці, сили ні часу чи поради для всіх хто до неї за тим звертався. В СУА сл. п. Т. Стельмах виконувала функції протоколянтки і кореспонденційної секретарки, давала реферати про працю жіноцтва і боротьбу УПА на Рідних Землях. Опрацювала була історію 63-го Відділу СУА до Конвенційної Книги, була делегаткою на Конвенцію та брала активну участь у всіх ділянках праці. Для жіночого журналу ,,Наше Життя'' ця невтомна діячка приєднала 71 передплатниць, за що одержала 5 нагород, а за всі заслуги удостоїлася Почесного Головства через Централю СУА 1965 року. Як голова К-ту ,,Мати і Дитина'' протягом 5-ох років, сл. п. Т. Стельмах вклала неоцінену працю ,,Милосердного Самярянина'', організуючи, пакуючи, висилаючи допомогу залишенцям в Австрії та Німеччині. Не жаліла вона часу і для УККА на терені Детройту, де довгими роками займала пост містоголови і референта збірки Національного Датку, а за один рік 1964 вона сама зібрала понад 1,600.00 дол., а збірку Нац. Датку Відділу довела до суми трьох тисяч і в шістдесятих роках займала передове місце між збірщиками. Сл. п. Т. Стельмах теж причинилася до успішних збірок Фонду Української Катедри в Гарварді. У Сестрицтві Непорочного Зачаття протягом трьох років була кореспонденткою протоколярною секретаркою, а в 1968 році скомпонувала звіт праці з нагоди 50-річного Ювілею Сестрицтва.

Сл. пам'яті Теодосія Стельмах закінчила свою земську трудолюбну мандрівну, переплітану тернистими шляхами польських пацифікацій та тюрем і московсько-совєтських тюрем 1939—41 та німецьких переслідувань, але дух її невтомної діяльности та беззастережного патріотизму житиме повік у серцях щирих українців! Дня 27-го серпня ц. р. в церкві Непорочного Зачаття в Гемтремку, Міч., заупокійну Службу Божу відправили о. д-р ігумен Інокентій Лотоцький ЧСВВ, о. д-р Сергій Фединяк ЧСВВ і о. Дмитро Височанський.

У прощальному слові, о. д-р ігумен І. Лотоцький ЧСВВ підкреслив три важливі чесноти сл. п. Теодосії Стельмах, першу — глибоку побожність та повне довір'я до Бога. Другу — безмежну жертвенність і працьовитість для Церкви й народу та підкреслив, що Покійна вишила високої мистецької вартости рушник для нашої церкви на пульпіт під Святе Письмо, який вживається з нагоди великих торжеств. І третю — чесноту — це беззастережний патріотизм та порівняв Покійну із Матір'ю спартанкою, що поблагословила свого єдиного сина на війну з ворогом і на смерть, бож вона вміла спокійно прийняти вістку про смерть свого сина Нестора — Старшину Української Повстанської Армії, що впав за волю України. На цвинтарі, від Союзу Українок Америки Відділ 63, п-ні Блашкевич, прощаючи Покійну Теодосію Стельмах із великим признанням коротко з'ясувала її працю для українського народу за океаном, зокрема підкреслюючи невтомну довголітню працю для СУА та головство сл. п. Теодосії Стельмах в Комітеті ,,Мати і Дитина''. Рівнож, п-ні Блашкевич зазначила, що сл. п. Т. Стельмах належала до тих рідкісних осіб, що їм різні організації завдячували свій ріст.

Сл. п. Т. Стельмах була членкою 94-го Від. УНСоюзу.

Ірина Захарків

Фільм ,,В неділю рано зілля копала''

Теодор Кузьмів у своїм студіо

В неділю, 21-го серпня ц. р. на Оселі СУМА в Елленвіллі, багато гостей, які прибули на бенкет і семінар ,,Народної Помочі'', та багато виховників і сумівської молоді, мали нагоду бачити перші українські фільмові картуни на чужині, які виготовив артист-ілюстратор і довголітній виховник Ю. СУМ-у Теодор Кузьмів з Балтимору.

Щоправда, Т. Кузьмів цілий час шукав добрих виховних метод для української молоді, тому у всіх юно-сумівських відділах, де він був виховником, як Берхтесгаден — Німеччина, Бруклин, Н. Й., і тепер двадцятий рік в Балтиморі, він крім вишкільних занять творив мистецькі гуртки, а передусім драматичні, де молодь вивчала рідну мову і рідну культуру. Виховник Т. Кузьмів, коли прибув до ЗСА то зауважив, що наша дітвора цілими годинами сидить при телевізійних апаратах і захоплюється досить немудрими картунсами. Тому, коли закінчив малярську школу в 1966 р. і дістав посаду ілюстратора, то негайно почав використовувати всі вільні хвилини, та виготовляти для української дітвори і старших українські виховні картуни.

Протягом 11-ох літ мозольної праці він накрутив чотири прекрасні фільми. Перших 2: ,,Катерина'' на підставі Т. Шевченка і ,,Страдальна Мати'' з боротьби УПА, є вузькотасмові і тривають по 20 хвилин. А фільм ,,Дочка України'' з народної казки і фільм ,,В неділю рано зілля копала'' на підставі О. Кобилянської, то є середньотасмові і тривають по 1 1/2 години. Всі вищезгадані фільми є кольорові, прекрасно озвучені в українській мові з музикою і співами та урухомлені рисунковим способом.

Для фільму ,,В неділю рано зілля копала'' автор-артист Теодор Кузьмів виготовив понад дванадцять тисяч (12,000) рисунків і згідно з повістю представив чарівну красу наших Картап наших звичаїв, як ніч Івана Купала, вечерниці, мандрівку циганів по горах, нещасну долю Маври, любов Тетони і Гриця і т. д.

Авторові цього фільму, щиро допомагала його дружина Параня, яка походить з Гуцульщини і оповідала йому про гуцульські звичаї, строї, будови дерев'яних хат, колиб і т. д.

В скорому часі не лише місто Балтимор, але всі українські громади у вільному світі, будуть мати нагоду, бачити ці чарівні фільми.

Артист-ілюстратор, а в першу чергу виховник сумівської молоді Теодор Кузьмів, вже неодноразово доказав свою велику відданість в ділянці виховання української молоді, тепер знову заявив, що приходи з висвітлювання будуть призначені тільки на виховні цілі.

Про час і місце висвітлювання його виховних фільмів своєчасно проголоситься в українській пресі.

А. М. К.

Спомини про Ольгу Черник

…Троє дітей виховала пані Кобзярева у Львові, а жити їй доводилося сутужно на малій пенсії вдови по залізничному урядовці. Але діти виросли на славу, талановиті й міцні, по-козацьки вродливі, не дарма й прізвища їх якесь степове, не львівське — Кобзярі. Син-одинак-бойовик і футбольний зорян, молодша дочка здобула половину всіх західньо-українських жіночих спортових рекордів. Тільки середуща дочка Оля, начебто нічим не вирізнилася в спорті чи в громаді, зате вона була в родині особливою красунею.

Я пам'ятаю її молоденькою пластункою в блакитній хустині 44-го куреня. Тендітне, несміливе, трохи химерне дівча завернуло голову не одному пластовому ,,другові'', а коли ми хотіли докучити нашому курінному, Грицькові Бобкову, то вистачило було крикнути на ввесь голос: ,,Кобзярівна!''.

І краса, здавалося, принесла Олі Кобзяр щастя в житті. Вона вийшла заміж за інженера Олексія Черника (брата легендарного стрілецького героя — Федора), видатного кооператора, згодом одного з директорів Центросоюзу. ,,Добра партія'', в нас казали тоді. Правда, дітей у них не було, але тим більше любили вони одне одного.

Та прийшла війна й еміграція, загинув Центросоюз і прийшлося Черникам починати життя наново, в чужім далекім Чікаго. Тендітна, елегантна Оля пішла працювати на фабрику, чоловік її працював не покладаючи рук. Нове імігрантське подружжя доробилось деякого майна й урешті рішилися відпочити ближче до своїх. Купили хату близько до славної ,,Кобзарівки'' до ,,Гантерської України'' й тут сподівалися прожити золоту осінь життя.

А химерна доля пожартувала з них. За кілька місяців помер несподівано Олексій Черник і Оля страшенно пережила цю втрату. Лиш поволі, після довгого часу їй пощастило віднайти духову рівновагу, на новому поселенні в ,,Полюс Гук Тауер'', у Джерзі Сиոті. Чепурне мешкання, миле товариство, взаємні відвідини й гостини, громадські імпрези зараз же ,,за водою'', в Мангеттені. Невже знову ,,Золота Осінь?''

Та прийшов новий, важкий удар: тому два місяці помер єдиний брат її, блискучий і успішний, колишня гордість сім'ї — Іван Володимир Кобзяр загинув в автомобільній катастрофі. І знеможене працею, чужиною й горем серце Олі не видержало, півтори місяці пізніше вона померла несподівано в чужому, непривітному й неохайному шпиталі.

Коли ми прощалися з нею в останній вечір на шпитальному ,,Відділі інтенсивного лікування'', серед жахливих параферналій модерної медицини — електричних серцевих ,,шоків'', автоматів штучного віддихання, то мені, за зболілим, півмертвим тілом постарілої жінки, привидівся давній спомин: молода пластуночка в блакитній хустці, предмет юнацьких зітхань половини моїх товаришів...

Таке воно життя!

Орп

35-ліття УПА в Ірвінґтоні

Громадський Комітет для відзначення 35-ої річниці від створення УПА, який основано з ініціятиви Організацій Визвольного Фронту, та під патронатом місцевого Відділу УККА, підготовив гідне відзначення цієї славетної в нашій історії події. В неділю, 16-го жовтня в українських церквах обох віровизнань були відправлені панахиди за спокій душ поляглих борців. З цієї нагоди священики всіх трьох церков сказали відповідні до хвилини промови. Ввечері в Українському Народному Домі відбулася святочна академія. Після відспівання національного гимну на залю вмаршували зі своїми прапорами колишні вояки: УПА, ОБВУА, 1-ої і 2-ої Дивізій УНА, Вільне Козацтво і Українсько-Американські Ветерани та молодь СУМА, Пласту і ОДУМУ Вони уставились перед сценою, а прапори поклали на сцені. Програму свята відкрив голова Комітету інж. Богдан Мак, привітавши присутніх на залі о.о. Михайла Кучмяка пароха української католицької церкви Св. Івана Хрестителя і митрофорного протоієрея д-ра Юрія Шумовського настоятеля української православної церкви св. Тройці та голову Відділу УККА інж. Михайла Чайківського, вказавши на важливість цієї події в українській історії; на чинах до героїчної УПА виросло і виховалось молоде покоління, яке продовжує боротьбу за визволення хоч і в інших формах та розмірах. Він також відчитав наказ УГВР, яким назначується день Св. Покрови — днем УПА. Святочний Апель перепровадив колишній вояк УПА Володимир Юркевич та позвітував полк. УПА Ю. Лопатинському. В цей урочистий момент за сценою сурмач відіграв на трубці салют поляглим. Святочне слово виголосив проф. Симон Вожаківський, який в добре опрацьованій доповіді провів порівняння актів 1918—19 років з Актом 30-го червня проголошення Відновлення Державности 1941 року, Тимчасовим Управлінням, яких одобрили і благословили українські Ієрархи Митрополит Шептицький і Полікарп. В умовинах окупації України німецькою, а потім большевицькою навалою, ОУН стала тим безкомпромісовим чинником і організатором, спираючись на власні сили, славної Української Повстанської Армії, яка довершила великого чуда, рейдуючи по Україні, Польщі, Румунії та Чехо-Словаччині. Треба було аж договору трьох держав: СССР, Польщі і Чехо-Словаччини з метою ліквідувати УПА. Але хоч боротьба прибрала інші форми і методи, вона ведеться тими, які виросли на чинах безсмертної УПА.

Капеля Бандуристів при Станиці 1-ої Дивізії УНА в Нюарку, під керівництвом Осипа Головацького і Володимира Юркевича виконала ,,Вже час, вже час'' і ,,Світить місяць'' — повстанські пісні та ,,Виє буря'' Е. Пасіки. Молоденька Лариса Гусак учениця вищого курсу УМІ в Нюарку виконала на фортепіяні інтермеццо — Н. Нижанківського, та Пісню — оп. 17, Но І. Л. Ревуцького. Знана співачка Ія Мацюк-Грицай сопрано, виконала чотири точки ,,Берізка'' слова М. Лесника, муз. Н. Кос Анатольського, ,,Синя чічка'' — И. О. Гайворонського, ,,Воскресла'' слова М. Т. Грицая, муз. А. Гнатишина, і ,,Пісня'' — А. Гнатишина, акомпаньювала Мирося Басладинська. Молодь СУМА, Пласту і ОДУМ-у виконала під мистецьким керівництвом Іванни Кононів монтаж ,,Поезії Повстанської Боротьби'' Творення УПА, УПА в дії, ,,Сьогодні і Завтра''. Сильний своїм змістом монтаж, виконаний бездоганно молоддю та переплітаний повстанськими піснями зробив помітне враження на присутніх. Піснею ,,Не Пора'' закінчено цю наскрізь вдалу імпрезу. Мистецьке оформлення сцени виконав Володимир Васьків, а програмки і летючки оформив Володимир Мазяр.

М. К.

Нова виставка...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

була також голова Головної Управи СУА мгр Іванна Рожанковська, секретарка ГУ СУА пані Марія Савчак, також велика ентузіастка Українського Музею, та багато інших членів ГУ СУА.

Незаперечна заслуга цієї прикладної виставки, яку, треба сподіватися, оглядатимуть тисячі українців, в тому, що вона дала наочне уявлення про багатство українського народного мистецтва, помимо того, що вона включає тільки одяги, вишивку, тканини і народні одяги різних областей України другої половини XIX і початків XX сторіччя.

Одною з перших не-українських відвідувачів виставки була пані Мерієн Фрідлендер, член Міської Ради Ню Йорку, яку супроводила пані Оксана Грабович, даючи їй відповідні пояснення. Пані Фрідлендер заявила, що Український Музей робить велику роботу і він заслуговує також на підтримку міста. У вечірніх годинах виставку оглянув також Роберт Вагнер, молодший, кандидат на президента дільниці Манггаттен.

Час і години відвідин Музею: середа, субота і неділя: год. 1-5 по полудні; п'ятниця год. 3 до 7 вечора.

Ювілейна зустріч Т-ва „Бойківщина" в Філядельфії

У неділю, 16-го жовтня ц. р. в Філядельфії у залі УСТ „Тризуб" відбулася Ювілейна Зустріч Головної Управи і Філядельфійського Відділу т-ва „Бойківщина". Голова Головної Управи мгр Мирон Утриско, відкриваючи Зустріч зазначив, що у вересні ц. р. минає 10 років від оснування першого Комітету Бойківщини на Стрічі в Гамільтоні, Канада. Краяни Бойківщини вперше зійшлися, щоб зорганізовано працювати над збереженням своїх гарних звичаїв, обичаїв, народної ноші, мистецтва, традицій та досліджувати і списати славну історію минулого бойків. В слід за Канадою пішли краяни Бойківщини в Америці і в інших частинах світу, що їх очолила Головна Управа з осідком в Філядельфії. Філядельфійський Відділ з Головною Управою вперше відзначає щасливе 10-річчя приготованою програмою, до перепровадження якої попросив інж. Мирона Ганушевського.

Програма розпочалася виступом Христі Ракочої, першої княгині з Балю Преси від „Літопису Бойківщини", яка відчитала віршовий нарис „Різдвяний Дар". Тріо „Соловейки" під керівництвом проф. Зої Маркович відспівали „Марш Куреня Вовків", „Била мене мати", „Намистечко" і „Марш Сіроманців". Слідувало слово про 10-річчя проф. О. Татомира: Минуло десять років, як Краяни з Бойківщини вперше зійшлися на Стрічу в Гамільтоні-Канада, щоби докінчувати задуми, які розпочав гурток патріотів „Бойківщини" на Рідних Землях в Самборі, щоб опрацювати велику Монографію Бойківщини, видати географічний слівник, життєписи визначних бойків, словник бойківського говору та монографії окремих сіл і міст. В тій цілі рівно 50 років тому основано в Самборі Т-во „Музей Бойківщина" з ціллю досліджування території, історії й культури бойків та піднесення їхнього культурно-освітнього, як також економічного життя. В короткому часі видано 11 чисел краєвознавчого журналу п. з. „Літопис Бойківщина" в якім поміщувано джерельні статті з археології, історії, етнографії, мови, географії, народного господарства, рецензії, новинки, бойківський словар. У гарному приміщенні основано Музей, в якому нагромаджено численні експонати з різних сторін Бойківщини, що їх подивляли відвідувачі. Сьогодні відбувається подвійний Ювілей 50-річчя і 10-річчя. З розростом регіональних відрухів в діяспорі пробудилися до організованого життя й бойківці, які задумали продовжувати намічену працю в Рідному Краю. У 1961-му році відбувся З'їзд Краянів Самбірщини і Старо-Самбірщини, на якому вибрано Комітет з головством сл. п. о. Дашом, містоголова д-р С. Карпінською, секретарем й ініціятором тогож З'їзду І. Кульчицького та інших Комітетових, який мав також ширші задуми відносно вужчої частини Бойківщини. Самбірщини і Ст. Самбірщини. Можливо, що й цей задум дав почин, що в Гамільтоні створився Ініціятивний комітет, який 3-го вересня 1967-го р. зорганізував гарний З'їзд на площі „Золота Брама" коло Грімсбі в околиці Гамільтон-Бурлінгтон, на якім обрано „Діловий Комітет Бойківщини з головством проф. О. Бережницького і секретарем п. А. Стецькович з ширшим складом інших комітетових та кооптованих членів з різних частин великої Бойківщини, розміщених по різних частинах Америки й Канади. 10 листопада 1967 р. обраний Комітет Бойківщини відповідним „Закликом-Зверненням до колишніх мешканців Бойківщини та приятелів і знавців її запрошує до співпраці. При кінці грудня цього ж року вже видано перше число „Вісті Бойківщини", а як в 1969 р. зформувалася Головна Управа в Філядельфії, розпочато видавати журнал „Літопис Бойківщина", 25-те число якого сьогодні маємо. З початком 1968-го р. створився Об'єднаний Комітет Західньої Бойківщини, який 25-го травня цьогож року приготовив разом з Управою Філядельфійського Відділу Товариську Зустріч в цьому самому приміщенні. В слід за Філядельфією зорганізувався гарний Відділ в Чікаго, опісля в Ню Йорку, а в стані організаційним формуються відділи в Детройті, Клівленді, в Нюарку і по інших скупченнях, де працюють т. зв. Мужі Довір'я, чи Зв'язкові, які співпрацюють з Головною Управою, яка переорганізувалась з Об'єднаного Комітету Західньої Бойківщини. Головну Управу очолював довший час о. С. Даш з секретарем мгром М. Утриском, який властиво був живчиком великих успіхів, що їх тепер продовжує як голова. А успіхи великі, бо через так короткий час зорганізовано дві зустрічі на Союзівці, а третю Ювілейну з нагоди 350-річчя смерти славного сина Бойківщини Гетьмана Петра Конашевича Сагайдачного, на якій виступав з гарними бойківськими танцями 45-членний танцювальний молодечий ансамбль з Детройту під керівництвом пані Йоанни Драгінди-Кульчицької. Багато труду коштувало видання гарно оправленої, багатої ілюстраціями 388-ої антології „Літературна Бойківщина". Пороблено збірку матеріялів і фондів на видання великої Монографії Бойківщини. Видано 25 чисел журналу „Літопис Бойківщини" та розіслано 20 обіжників до Відділів Мужів Довір'я, Уповноважених і представників в різних справах. Засновано гарний Музей Бойківщини та йдуть старання видати в Римі альбом церков Бойківщини.

За таку всесторонню і віддану працю належиться велике признання голові мгрові Миронові Утрискові! Гучною аклямацією закінчено звіт Головної Управи т-ва Бойківщина. З черги слідували привіти, що їх склали: М. Вайда від Карпатського Союзу, д-р М. Ценко від УККА, В. Яців від Дрогобицького комітету, М. Турецький від Відділу т-ва Бойківщини „Маківка" в Ню Йорку, Іван Кульчицький від розпорошених по світі лицарсько-шляхетських родів із зазначенням, що аж по так довгій праці т-ва „Бойківщина" вони зрозуміли, що їхні предки ще за наших князів як лицарі-осадники, зайняли їхні місця в ролі сторожів підкарпатського пограниччя по винищених ворогами, а зокрема татарами славних, від віків тут поселених бойків-шляхтичів, від чого бойками прозвани.

Письменні привіти відчитано, між іншими від: Апостольського Адміністратора Владики Василя Лостина, Товариства Дивізійників, Товариства Інженерів, Шостого Відділу ООЧСУ в Філядельфії, інж. С. Кульчицького, пана Василя Шерона, пана Бориса Гички та інших.

Заступлені були представники т-ва „Самопоміч", ОДВУ, Товариства Інженерів, Комітет Яворівців, Комітет Стрийський, Регіональна Рада НТШ та інші. В програмі слідувала виступ пані Іванки Климовської під мистецькою назвою Язичинська з гарно опрацьованим, гумористичним монологом, а пані Клярдія Гош виступила з рецитацією п. з. „Суниці".

На гарно прибраних столах пані з Комітету заставили перекуску, яку поблагословив о. митрат Василь Головінський, а закінчив молитвою о. кришошанин Тома Барилак. Між переріями подобних виступів інж. М. Ганушевський розвеселював гостей відповідними, в більшості бойківського стилю, гуморесками. В кінцевому слові голова мгр М. Утриско прочитав резолюцію в обороні краян із пограниччя Бойківщини і Лемківщини, виселених окупантами з рідних земель, яку принято гучною аклямацією.

Під час Зустрічі можна було оглянути виставку народного мистецтва Бойківщини, знімки численних церков та інших замітних будівель, як також численні експонати нагромаджені в заснованім Музеї Бойківщина. На осібних столиках розміщено добертвіші видання т-ва Бойківщина. Хоча на терені Філядельфії була ще друга імпреза, через що багато активних краянів бракувало, то на З'їзді було понад сто учасників з дальших і ближчих околиць.

Іван Кульчицький

Величаве відзначення 35-річчя УПА в Боффало

Нехай вічна буде слава,
Же през саблі маєм права!
(Іван Мазепа)

У неділю, 16-го жовтня ц. р. боффалівська українська громада старанням Організацій Українського Визвольного Фронту під патронатом УККА — відмітила 60-ті роковини Української Національної Революції і 35-ті роковини від створення Української Повстанської Армії (УПА) святковим бенкетом з відповідною мистецькою програмою. Імпреза, в якій взяло участь біля трьохсот громади, відбулася у просторій залі Українського Дому „Дніпро". Імпрезу відкрив голова Святкового комітету і провінційний голова УВФ Богдан Мороз і передав дальше ведення імпрези в руки колишнього вояка УПА, а тепер голови місцевого Відділу УККА Василя Шарвана, який вже неодноразово сповняв подібні обов'язки. В дальшу чергу майстер церемонії Василь Шарван попросив о. митрата д-ра Павла Іванова провести молитву. Після молитви представлено гостей президіяльного стола, а також і тих членів Святкового комітету, представників товариств та організацій і визначних громадян, які зайняли місця при інших столах.

Головну доповідь виголосив голова Світового Українського Визвольного Фронту д-р Роман Малащук. Доповідач зробив історичний перекрій визвольних змагань трьох поколінь: того покоління, яке змагалося в часі Першої світової війни, покоління, яке змагалося в часі Другої світової війни і покоління, яке змагається тепер. Доповідь д-ра Малащука була повна оптимізму й віри в те, що українська зброя таки переможе, і український народ таки заживе у своїй вільній державі.

Крім д-ра Малащука промовляли ще: д-р Едвард О'Коннор і представник альбанців, що є членом Комітету Тижня Поневолених Народів, Шегат Османі. Д-р Едвард О'Коннор — великий прихильник визволення українського народу — звернув, між іншим, увагу на можливість збройного конфлікту між СССР і червоним Китаєм. Переможцем у цьому конфлікті може стати червоний Китай, який має однорідне під національним оглядом населення, а населення СССР складається з різних націй, які змагають до самостійності.

У мистецькій програмі взяли участь: оперний співак Йосип Гошуляк і піяністка-акомпаніяторка Тетяна Ткаченко (обидвоє з Торонта), самодіяльні гуртки місцевого Осередку СУМА, а саме: вокальний квартет „Галичанки" під проводом мгр Христі Мороз, при акордеоновім супроводі Михайла Телюка, гурток юних декляматорів під проводом Олі Були, дитячий хор під проводом мгр Христі Мороз при фортепіяновім супроводі Наталки Чередюк і юна сумівка Дарка Михаськів з деклямацією.

Квартет „Галичанки" має уже за собою кілька виступів на українських імпрезах. Слід підкреслити, що з кожним виступом квартету вдається запримітити все вищий і вищий її мистецький рівень. У юних декляматорів була помітна гарна дикція і чиста мова. Дитячий хор вив'язався із свого завдання теж бездоганно. Увагу слухачів притягала найменша хористка Уляна Мороз, якій всього три роки, а яка співала відважно і з увагою глядiла на руки своєї матері — диригентки цього хору.

Програму імпрези закінчив настоятель Свято-Троїцької української православної церкви о. Петро Сагайдачний, який — проказавши молитву — заінтонував пісню „Не пора, не пора...", що її з ентузіязмом підхопили всі учасники імпрези.

Відповідні до імпрези декорації з портретом ген. Тараса Чупринки намалював мистець Мар'ян Борачок.

Імпреза випала вдало, і за це належиться признання Святковому комітетові і особам з-поза Комітету, які віддали немало часу і труду, щоб усе було якнайкраще.

Михайло Лоза

Т-во „Дністер" 361 Відділ УНС відбув Річні Загальні Збори

У суботу, 22-го жовтня ц. р. о год. 5-ій по полудні відбулися Річні Загальні Збори 361-го Відділу в Українськім Народнім Домі в Ню Йорку. Присутніх було 26 членів. Зборами проводила Президія в складі: адв. М. Пізнак — предсідник, інж. Сумик — секретар. За неприсутнього рекордового секретаря, протокол з попередніх зборів прочитав С. Чума. На пропозицію д-р Л. Вербенця, протокол прийнято. Обрано бальотну комісію в складі: М. Кізима, Д. Захарченко і М. Андрейко. Зі звіту предсідника бачимо, що збори в минулих літах не відбулися не з причини злої волі Управи Т-ва, а з інших незалежних від нього причин. Одною з найважливіших причин це було брак приписаного статутом кворум, через що не можна було відбути Загальних Зборів. У своїм звіті предсідник рівнож підкреслив, що розділити бенефітовий фонд членам не можна, бо це є протизаконне. Між іншим згадав, що є певні нетовності в банку щодо назви Т-ва, а також що тростисти не були належно оформлені, часто хворіли, через те і тяжко було скомунікуватись з ними та оформити певні формальності. Опісля склав короткий звіт фінансовий секретар П. Кучма і касир І. Пригода. За Контрольну комісію звітував Роман Крупка, підкреслюючи всі недоліки Т-ва, та подаючи ясний образ фінансової господарки. Відкрито дискусію над звітами. В дискусії забирали слово: І. Яремчук, д-р Л. Вербенець, М. Салик, М. Кізима, С. Чума, М. Виноградник і інші. Відповідали дискутантам, адв. М. Пізнак, а щодо фінансової господарки вичерпну відповідь дав голова К. К. Роман Крупка.

До нової Управи ввійшли: адвокат М. Пізнак — предсідник, д-р В. Бурах — рекордовий секретар, С. Чума — фінансовий секретар, І. Пригода — касир; Контрольна комісія: Роман Крупка — голова, П. Кучма — містоголова, І. Яремчук — секретар, М. Виноградник і М. Кучма — члени.

Рішено в якийнебудь спосіб розв'язати справу заборгування Відділу, думаючи, що при добрій волі Головного Уряду та новообраної Управи 361-го Відділу УНС, це заборгування вдасться зліквідувати.

РК.

УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ба, дякуючи за вибір, заявив, що це є наша зустріч вперше в ЗСА і хоч він сам не є мистець, але любить цю ділянку української культури і тому почав працювати для народного мистецтва. При цьому згадує про події в Україні, нищення наших пам'яток і всього, що нагадує українську старовину. Не краще ставляться до цієї справи і в Римі. Наша праця тут піддержує тих, що на рідних землях. Тому це і є заохотою для нас працювати тут. На закінчення просить керівника школи народного мистецтва в Чікаго, п. Гуміняка, прочитати намічені ним справи-точки, які мали б приявні передискутувати і винести певні постанови. Над поданими точками вив'язалася дуже жива дискусія в якій, крім місцевих приявних, найбільше забирали голос: Лідія Хом'як з Рочестеру, Анна і І. Микитини з Торонта та інж. М. Кальба.

З дискусії над справою народного мистецтва, його плекання та поширення по всіх осередках нашого поселення виходить, що за словами інж. Кальби — це твір народу, а не професія, тому немає чого боятися, що професійні мистці можуть цю справу інакше інтерпретувати. Однак вважає, що народний мистець вкладає також свою душу у виконаний ним твір, як і професійний.

Л. Хомяк з Рочестеру подала деякі замітки щодо народного мистецтва і поділилася із присутніми своїми спостереженнями з власної праці в ділянці народного мистецтва серед чужинців. Наше народне мистецтво розголошує наше ім'я серед чужинців, які залюбки купують ці вироби, хоч часом змішують їх з індіянськими. Дальше мистець Андрій Коваленко висловлює думку — як робиться виставку народного мистецтва — не мішати з промисловим мистецтвом з наліпками. Давати щось нового, а не все повторювати те саме. М. Дубицька завважує, що часто наші жінки уживають у вишивках не-українські мотиви, а виставляють їх як українську вишивку. Можна дещо змінити, стилізувати, але все має бути із українським смаком. Про промислове мистецтво висловлюють свої думки інж. Кальба і мгр Гуміняк, що воно існує на ринку і що його не можна вже звідси усунути, бо воно має широкий збут серед чужинців. Що до 2-ої точки висловлено думки: подати в пресі про те, що діється в Україні, а народне мистецтво на нових місцях поселення робить велику пропаганду, освідомляє нашу молодь, а доми, прикрашені нашими мистецькими виробами дадуть нам можливість виховати молоде покоління з гордістю з приналежности до свого талановитого народу. Коли цього не будемо плекати тут, на еміграції, тоді молоде покоління зовсім не буде про те знати.

В дальшій дискусії мгр Гуміняк заявляє, що виставки народного мистецтва є конечні серед чужинців. Наша писанка зробила велику пропаганду, більшу, як всі наші виступи. Американці радо вивчають писання наших писанок та кераміку. Треба тільки вчити їх, як того забажають, але правильно, тож, на думку п. Л. Хомяк, треба щоб їх вчити правильно, а не з несамовитими мотивами. Все це треба вчити в школах українознавстваа, а матері повинні все це передавати своїм дітям. були голоси (п. Бойко), щоб американців не вчити писання писанок, бо вони спотворюють їх і надають їм признання польських, литовських чи чеських. П. О. Бережан завважує, що деяка американська преса подає невірні дані про наше народне мистецтво, тому закликає всіх подавати негайно спростовання до цієї преси. Інж. Кальба подав інформації про влаштування виставки народного мистецтва в Денвері, яка пройшла з великим успіхом і чужинці зараз пізнавали нашу писанку, як українську. На його думку треба популяризувати народне мистецтво в школах українознавства і впровадити його як обов'язковий предмет. Те саме повинні робити молодечі організації на курсах під час таборування. Мгр М. Гуміняк інформує, що його школа народного мистецтва ведеться вже 3 роки, завдячує багато п. Є. Бялій, яка підтримала його ідею, а своїй доні за матеріяльну допомогу. Він сам звертався до всіх наших установ про піддержку, але без успіху.

У дальшій дискусії вирішено піднести ціни на вироби народного мистецтва мінімум на 50 відсотків. Треба поставити ціну згідно з його вартістю. Вирішено видавати неперіодично журнал про народне мистецтво з узорами для вишивки і кераміки, як це зробив вже мгр Гуміняк. Було 90 замовлень, розійшлося 700 чис. — п. Л. Хомяк подає суґестію — написати до професійних мистців і повідомити їх про нашу конференцію та про видання журналу і про поради та контакту для співпраці.

Тому за проєктом інж. Кальби, рішено створити окрему організацію, назвати її, оформити, зладити правильник і почати дію не тільки в Чікаго, але й в інших осередках поселення.

За згодою всіх присутніх прийнято назву: „Об'єднання любителів українського народного мистецтва". При тому рішено видавати неперіодично журнал. Вибрано управу в складі: голова—М.Гуміняк—Чікаго, заступник голови—інж. М. Кальба — Денвер, члени: Є. Б'яла—Чікаго, Лідія Хом'як — Рочестер.

На цьому закінчено ці цікаві збори.

НАУКА І ПОЛІТИКА

(Закінчення зі ст. 2-ої)

казували, що в минулому бували не тільки криваві суперечки, асиміляційний тиск, повстання і війни та господарська експлуатація, але й були акти політичної мудрости та спроби злагоди між поляками й українцями. Були Гадяцький договір і Варшавська конвенція, були по обох боках мужі, які думали державницькими категоріями і розуміли проблематику не тільки свого одного народу, але цілої Східньої Европи, — зокрема, були і по нинішній день є світлі приклади взаємних культурних впливів, зокрема в ділянці літератури. Очевидно, науковці не цуралися виявити все те погане, злочинне, дуже немудре, що затруювало польсько-українські відносини в минулому, затруює їх ще в сучасному при існуванні комуністичних режимів у Польщі й Україні та при нацьковуванні поляків проти українців і українців проти поляків — Москвою.

Були вже раніше спроби наукових польсько-українських зустрічей, але такі конференції, влаштовані УВАН чи НТША, обмежувалися до одного-двох доповідачів і над тими конференціями таки занадто тяжіла атмосфера, створена не науковцями, а політиками і політиканами. Гамілтонська конференція повинна би дати поштовх до наслідування її також на американському ґрунті і тут вдячне поле для попису згаданих наукових установ та Гарвардського центру. Наші канадські земляки у тому упривілейованому й куди кращому становищі, як українці в Америці, бо вони можуть і вміють добувати на такі наукові імпрези фонди — з державних джерел. Без цього трудно було б спровадити доповідачів з Упсалі у Швеції, з Парижу, Західньої Німеччини, Еспанії, з далеких міст у Канаді і ЗСА. В втім. можна б і треба би й без такого люксусу, обмежившись до наукових сил на північно-американському континенті, влаштовувати дальші подібні зібрання.

Читачі напевно поставлять логічний запит: яка практична користь Гамілтонської конференції і чому треба її наслідувати? Перш за все — відрядження, покращання, злагіднення нинішньої все ще затруєної ресантиментами минулого та примітивізмом політичної думки польсько-української атмосфери. Треба силувати тих, які думають категоріями „тільки кров і залізо нас розсудить", і категоріями успадкованими з періоду Польщі, що сягала по Дніпро, та й українськими категоріями „чим гірше — тим краще", — треба обов'язково противитися такому підходові до проблеми відносин українського і польського народів. Порозуміння, згода і співпраця — це „кондіціо сіне ква нон" — це передумова існування державности обох народів. Існують різні погляди на розвиток майбутніх подій. Але один український доповідач правильно заявив: „Чому ми, український нарід, маємо виректися нашого змагання до державної самостійности?", а інший дискутант ствердив — „всі ми самостійники" — і всі польські учасники прийняли це, як річ самозрозумілу і справедливу. Треба бути вдячними організаторам Гамілтонської конференції.

Нова старшина Пластової Станиці у Філядельфії

Філядельфія (М.Л.). — Дня 14-го жовтня Пластова Станиця у Філядельфії відбула свої Загальні Збори, в результаті яких обрано новий провід в такому складі: голова Пластової Станиці — Юрій Данилів, заступники: Роман (Муньо) Левицький, Володимир Бандера і Анатоль Прасіцький, кореспонденційний писар — Марта Турчин, протоколярний писар — Роксоляна Бойко, скарбник — Володимир Стефанишин, реф. вишколу — Дора Горбачевська, хронікар — Наталія Масюк, парляментарист — Володимир Масюк, реф. Коляди — Ярка Коморовська, реф. пластових видань — Христя Турченюк, реф. спорту — Роман (Осип) Левицький, кошова — Аніта Федак, кошовий — Орест Швед і представник Пласт Присягу — інж. Орест Ганас.

Станична Пластова Рада: голова — Богдан Одежинський, члени: Ірена Богачевська, Слава Білас, Андрій Бойко, Роман Процик.

Станична Пластова Фундація: голова — Степан Кушнір, писар — Володимир Масюк, скарбник — Володимир Стефанишин і фінансовий реф. — Богдан Одежинський.

ТАРЗАН, Ч. 7845. Даліля обіцяє винагороду

Жінка не спроможна вести кількасот мужчин у бій, Даліле, зокрема в цих джунґлях!

Думаю, що я зумію!...
...Проте, на випадок, якщо б я не змогла, то знайшла чоловіка з джунґлів, якого мені було потрібно!

Я добре знаю джунґлі, але теж знаю племена, що живуть в них...
...Вони мої приятелі!

Запевнюю тебе, що одержиш винагороди, які матимуть більше значення, ніж приязнь!